

UNIVERZITA KARLOVA

Fakulta tělesné výchovy a sportu

**Komunikace mezi rozhodčím, hráčem a trenérem
v ledním hokeji**

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Pavel Arnošt

Vypracoval:

Jiří Velčovský

Praha leden 2018

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně a že jsem uvedl všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze dne 30. 3. 2018

.....

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své bakalářské práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto bakalářskou práci použil ke studiu, a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení:

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

Poděkování:

Děkuji panu Mgr. Pavlovi Arnoštovi, mému vedoucímu práce, za cenné rady, ochotu pomáhat, za doporučení literatury zabývající se problematikou mé bakalářské práce a především za komunikaci, která byla velice ztížena vzdáleností. Dále bych chtěl poděkovat panu Jiřímu Šolcovi za spolupráci a pomoc s rozesláním dotazníků mezi hráče.

Abstrakt

Název: Komunikace mezi rozhodčím, hráčem a trenérem v ledním hokeji

Cíle: Hlavním cílem této práce je porovnání úhlů pohledů na komunikaci mezi rozhodčím, hráčem a trenérem ze všech tří stran. Dalším cílem je vytvoření ideálních metodických doporučení, jak by taková komunikace měla vypadat.

Metody: Bakalářská práce byla koncipována jako kvantitativní výzkum s využitím dotazníkového šetření s prvky kvalitativního vyhodnocení zjištěných dat. K sestavení anonymního dotazníku byly použity otevřené a uzavřené otázky.

Výsledky: Byla vytvořena metodická doporučení na základě sesbírání a porovnání dat z dotazníků, které byly rozeslány mezi respondenty jak ze strany rozhodčích, tak ze strany hráčů a trenérů.

Klíčová slova: lední hokej, komunikace, rozhodčí, hráč, trenér, problém, respekt, nedorozumění

Abstract

Title: Communication between referee, player and trainer in ice-hockey.

Objectives: The main task of this thesis is to compare angles of view of the communication between referee, the player and the trainer from the view of all three sides. Another task is to create ideal methodical recommendations as to how such communication should look.

Methods: Bachelor thesis was conceived as a quantitative research using the questionnaire survey with elements of qualitative evaluation of the data. An open and closed questions was used to compile the anonymous questionnaire.

Results: Methodical recommendatios were developer on the basis of collectiong and comparing questionnaire data distributed among respondent by jdges and plyers and choaches.

Keywords: Ice hockey, communication, referee, player, trainer, problem, misunderstand, respect

OBSAH

OBSAH	7
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	9
1 ÚVOD	10
2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA	11
2.1 Lední hokej.....	11
2.1.1 Obecná charakteristika ledního hokeje	11
2.1.2 Historie ledního hokeje	11
2.1.3 Pravidla ledního hokeje	13
2.1.4 Rozhodčí ledního hokeje	14
2.2 Komunikace	15
2.2.1 Verbální komunikace	18
2.2.2 Neverbální komunikace	19
3 Cíle a úkoly práce	23
3.1 Cíle	23
3.2 Úkoly.....	23
4 Metodika práce	24
4.1 Použité metody.....	24
4.2 Popis výzkumného souboru	24
4.3 Sběr dat.....	24
4.4 Analýza dat.....	25
5 Výsledky	26
5.1 Vyhodnocení dotazníků a pojmenování problémů	26
5.1.1 Dotazník určený pro hráče a trenéry	26
5.1.2 Dotazník určený pro rozhodčí.....	36
6 Diskuse	47
7 Závěr	50

Seznam odborné literatury	51
Seznam Grafů.....	53
8 Seznam příloh.....	54
Příloha 1 - Dotazník pro rozhodčí.....	54
Příloha 2 - Dotazník pro hráče a trenéry.....	54
8.1 Příloha 1	55
8.1.1 Dotazník pro rozhodčí	55
8.2 Příloha 2	58
8.2.1 Dotazník pro hráče a trenéry.....	58

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

LIHG – Mezinárodní federace ledního hokeje

IIHF – Ice Hockey Federation

MS – mistrovství světa

ČSLH – Český svaz ledního hokeje

NHL – National Hockey League

ELMD – Extraliga mladšího dorostu

ELSD – Extraliga staršího dorostu

ELJ – Extraliga juniorů

ELH – Extraliga ledního hokeje

1 ÚVOD

Lední hokej je jedním z nejpobulárnějších sportů v České republice, je to sport s velkou historií, proslavený vynikajícími výsledky reprezentačních družstev na mistrovstvích Evropy, světa i na olympiádě. V posledních letech se do popředí dostávají i čeští rozhodčí, kteří jsou zařazováni do nominačních listin mistrovství světa i olympiády. Pod pěti kruhy v Pchjongčchangu se tentokrát představilo pět českých hokejových rozhodčích, což svědčí o kvalitní práci a dobré výchově rozhodčích u nás v Česku. Jak je všeobecně známo, rozhodčí často bývá nejméně oblíbenou postavou na lední ploše, obzvláště v našich soutěžích. Problémem může být částečně i komunikace mezi trenéry, hráči a arbitrem na ledě.

Lední hokej disponuje rychlostí, taktikou a individualitou jednotlivých hráčů. Dochází v něm ke spoustě složitých situací, při kterých lze snadno ztratit nervy. Přesto by se ale nemělo zapomínat na určité morální zásady chování, které by se v duchu fair play měly na ledě dodržovat jak vzhledem k protivníkovi, tak k rozhodčím.

Téma mé bakalářské práce jsem si vybral na základě své aktivní hráčské i rozhodcovské kariéry. Již od malička jsem se věnoval vícero druhům sportů, ale nejvíce lednímu hokeji. Byl jsem hráčem Zlína, pak Vsetína nebo Uherského Hradiště, pak jsem se zase vrátil do Zlína. Zde jsem hrál extraligu staršího dorostu a následně extraligu juniorů za tehdejší HC PSG Zlín. Vysokou školu Fakulty tělesné výchovy a sportu jsem si vybral proto, že jsem chtěl v tomhle sportu pokračovat. Během prvního ročníku na FTVS jsem měl vyřízený střídavý start za juniorský tým ve Zlíně a za tým mužů HC Řisuty, který doposud hraje II. ligu. Pak mi ale byla Zlínem nabídnuta práce hlavního hokejového rozhodčího pod dohledem Hokejové akademie rozhodčích. Ve svých 20 letech jsem tedy svou hráčskou kariéru ukončil a po přijímacích fyzických i znalostních testech jsem začal pracovat jako rozhodčí. Začínal jsem u těch nejmenších, momentálně pískám nejčastěji extraligu juniorů a II. ligu mužů. Výsledek téhle práce by do budoucna mohl být nejen pro mě, ale snad i pro jiné rozhodčí užitečný.

Úkolem práce je porovnat názory na komunikaci ze stran rozhodčích, hráčů a trenérů a vytvořit určité východisko, díky němuž by se dalo některým problémům při hře předejít.

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

2.1 Lední hokej

2.1.1 Obecná charakteristika ledního hokeje

Lední hokej je sportovní branková hra, jež se odehrává na lední ploše a je tvořena činnostmi všech hráčů, kteří se zaměřují celkově na útok nebo obranu. Cílem hráčů je, aby vstřelili kotouč pomocí hokejové hole do branky soupeře. „*Šířka variant činností a rychlost jejich provádění je dána jejich velkým počtem, rozděleným podle účelu na herní činnosti jednotlivce, skupin nebo celého družstva.*“ (Kostka, Bukač, Šafařík, 1986).

Hráči ledního hokeje musí překonávat překážky, jakými jsou například pohyb na bruslích, použití hokejové hole a malého kotouče nebo rozdělení a rozsah lední plochy, která udržuje kotouč ve hře pomocí hrazení. Lední hokej se vyznačuje rychlostí, možnostmi uplatnění tvrdé hry v osobních soubojích, čímž dává hře charakter mužného, čestného boje. Náročnost tohoto sportu vede k častému střídání hráčů, kteří se snaží v krátkém časovém intervalu vydat maximum sil a poté tyhle síly zregenerovat relativně delším intervalem odpočinku na střídačce. „*Pro lední hokej je tedy charakteristické střídání napětí a uvolnění stejně jako akcí vázaných na různý bruslařský pohyb i různou techniku ovládání hole a kotouče.*“ (Kostka, Bukač, Šafařík, 1986).

Podle Periče (2002) je pro lední hokej charakteristické velké množství neobvyklých činností. Je to jeden z mála sportů, který má tak neobvyklý pohyb, jako je bruslení či ovládání hracího předmětu (kotouče) pomocí hokejové hole, a to vše v přítomnosti neustálých, velmi často tvrdých fyzických kontaktů se soupeřem. Je potřeba si uvědomit váhu a tvar výstroje, které hráče chrání před údery kotoučem i soupeřů (často i ledu), a také to, jak je doopravdy obtížné zvládnout základní pohyb na ledě s holí a kotoučem a jak dlouhou dobu učení tato dovednost vyžaduje.

2.1.2 Historie ledního hokeje

První zmínky o hokeji se objevily už ve starověku. Nejstarším dochovaným důkazem je reliéf v národním muzeu v Athénách, pochází přibližně z r. 480 př. Kr. Reliéf představuje dva hráče stojící naproti sobě se zahnutou holí. Situace zachycuje tehdejší hru zvanou Keratizein. Tenhle reliéf tedy může být odpovědí na otázku, kde hledat předchůdce indického a evropského pozemního hokeje. Evropa a Indie však nebyla

jediná místa, kde se hra se zahnutými holemi v minulosti hrála. Máme zprávy o hrách podobných pozemnímu hokeji, které hráli Indiáni v Jižní a Severní Americe. Hokej, tak jak ho známe dnes, se zrodil v Kanadě. Jak však vznikl, je nám dodnes záhadou a neví to ani samotní Kanadčané. Některé zdroje tvrdí, že hokej do Kanady přinesli francouzští, skotští a irští osadníci, jiné prameny zase uvádějí, že lední hokej je hra, která vznikla výběrem pravidel z pozemního hokeje, americké kopané a indiánské hry Lacros. Další zprávy hovoří o tom, že hokej vznikl náhodně, když při zametání ledu začala jedna vojenská posádka košťaty pohánět plechovku, která byla později nahrazena kotoučem a košťata holemi (Kostka, Šafařík, Bukač, 1981).

V průběhu 16. století vnikli francouzští vojáci na území Velkých jezer, kde viděli indiánské kmeny, jak hrají hru Baggataway. Cílem této hry, kde proti sobě hrají dvě mužstva, je dostat pomocí zahnuté hole míček vyrobený ze dřeva nebo nějaký jiný předmět na soupeřovu stranu. Takhle se hra dostala prostřednictvím vojáků do Evropy. Nazývali ji Hogueta a z tohoto názvu se postupně vyvinul dnešní název „hokej“. Podobné hry se rozvíjely i v ostatních částech světa, utkání se realizovala na suchu, nebo ledových plochách (Nykodým, 2006).

Podle Táborského (2006) hru na bruslích a s hokejkou přivezli do Kanady nejspíše vojáci z Velké Británie. První sportovní pravidla byla pro hokej vytvořena v roce 1878 na McGillově univerzitě v kanadském Montrealu. Původní pravidla počítala ještě s osmi hráči a rok před sepsáním těchto pravidel byl zaveden gumový kotouč (Táborský, 2004).

Lední hokej vznikl ve 2. polovině 19. století v Kanadě. Za místa vzniku jsou považována města Kingston, Halifax a Montreal, kde byla vytvořena i první pravidla (Kostka, Bukač, Šafařík, 1986).

Podle všech dostupných informací vznikl lední hokej na více místech a pravidla se od sebe odlišovala. Není možné určit přesné místo vzniku, protože prameny uvádějí velké množství variant, avšak za kolébku ledního hokeje je považována Kanada. Nejpravděpodobnější a nejčastěji uváděná verze je, že kanadský hokej vznikl ve městě Kingston, ve kterém měli vojáci kasárna a při úklidu začali s košťaty hrát „hokej“. Zlomový moment nastal v roce 1878 díky studentu W. F. Robertsonovi, který v tomto roce sjednotil a stanovil pravidla tak, že upravil a modifikoval pravidla anglického

bandy. První oficiální utkání podle pravidel se odehrálo roku 1881 (Bartoň & Havránková, 1982).

Za nejvýznamnější světovou klubovou soutěž je považována National Hockey League, známá také jako NHL, která vznikla v roce 1917 v Kanadě. Soutěže se účastní kluby jak z Ameriky, tak z Kanady, za něž startuje stále více nejlepších evropských hokejistů. Po základní části následuje play-off šestnácti nejlepších týmů. V sezóně 2004-05 se NHL kvůli ekonomickým sporům mezi hráči a majiteli klubů nekonala (Táborský, 2004).

V Evropě se začal hokej hrát počátkem 20. století ve Velké Británii, ve Francii, Belgii, Švýcarsku a v Čechách. V roce 1908 byla založena Ligue Internationale de Hockey sur Glace (LIHG) – Mezinárodní federace ledního hokeje. Základními členy byla Anglie, Francie, Belgie, Švýcarsko a Čechy (Kostka, Bukač, Šafařík, 1986).

Do Evropy dorazil kanadský hokej až na počátku 20. století, kdy nahradil do té doby velice populární „bandy hockey“. Hlavní zásluhu na tom opět mají kanadští studenti, kteří studovali na univerzitách v Oxfordu, Cambridge a v Paříži (Bartoň & Havránková, 1982). Průkopníkem v českých zemích byl Josef Rössler, který pracoval v Paříži ve farmaceutické továrně a během pobytu ve Francii pochytil základy ledního hokeje. Po svém návratu do Čech se snažil o jeho rozšíření (Jensík, 2001).

2.1.3 Pravidla ledního hokeje

Nadnárodní společnost International Ice Hockey Federation (IIHF) sídlí ve švýcarském Curychu. K roku 2005 se k ní hlásilo 63 národních svazů. IIHF je členem IOC. Každý rok jsou ve čtyřech výkonnostních skupinách (A, B, C, D) pořádána MS mužů a žen (ta s výjimkou roku zimních OH) (Táborský, 2004).

Český svaz ledního hokeje (ČSLH) je členem ČSTV. K lednu 2005 statistika vykazovala 545 aktivních klubů, celkem 60 155 členů, z toho 2 089 žen, dorostenek a žaček. Nejvyšší soutěží v ČSLH je extraliga mužů se čtrnácti týmy. Nejvyšší ženskou soutěží je pak 1. liga, která se v sezóně 2004-05 rozdělila na českou a moravskou skupinu (Táborský, 2004).

Táborský (2004) uvádí, že ve vrcholných soutěžích je hrací plocha pokryta ledem o délce 60 až 61 metrů a šířce 29 až 30 metrů. V dnešní době podle pravidel IIHF a ČSLH (2018) jsou doporučené rozměry hřiště pro nejvyšší soutěže 60 metrů na délku a 25 až 30 metrů na šířku. Rohy musí splňovat zaoblení do kruhového oblouku o poloměru 7 až

8,5 m. Pokud hřiště tyto rozměry nesplňuje, musí mít kluby před soutěží nebo utkáním schválení od IIHF. Pro mistrovství světa IIHF musí být oficiální rozměry 60 metrů na délku a 30 metrů na šířku.

Ledová plocha musí být ve své délce rozdělena pěti na ledě vyznačenými čarami, které musí být protaženy po celé šířce a dále pokračují svisle na hrazení až k liště. Tyhle čáry se nazývají: čára zakázaného uvolnění, modrá čára, střední čára, modrá čára, čára zakázaného uvolnění. Modré čáry rozdělují hřiště na tři pásma, které se nazývají obranné pásmo, střední pásmo a útočné pásmo. Mezi modrými čarami je střední pásmo a zbytek plochy připadá na obranné a útočné pásmo. Střední čára rozděljuje plochu na dvě stejné poloviny. Čára musí být 30 cm široká a je protažena přes ochranný pás až do plné výše hrazení k liště. Pokud jsou povoleny reklamy na hrazení, musí být čára vyznačena alespoň na ochranném pásu. Dvě čáry zakázaného uvolnění musí být vyznačeny 4m od rovných středních úseků koncového hrazení (tzn. od nezaoblených částí) na obou koncích hřiště a musí být 5cm široké. Modré čáry musí být 22,86m (měřeno na střed čáry) od rovných středních úseků koncového hrazení na obou stranách hřiště a musí být 30 cm široké. Pro ně také platí pravidlo reklam (ČSLH, 2018).

Na ledě musí být vyznačeno devět bodů pro vhazování - čtyři v obranném pásmu, čtyři v útočném pásmu a jeden ve středním pásmu. Tyto kruhy jsou jediná místa, kde může rozhodčí na ledě vhazovat puk pro zahájení hry. Na ledě je také pět kruhů, dva v obranném pásmu, dva v útočném pásmu a jeden ve středovém pásmu. Tyto kruhy mají poloměr 4,5 metru. Naproti střídačkám se nachází polokruh rozhodčích o poloměru 3 metry. Všechny tyto kruhy jsou vyznačeny čarou širokou 5 cm (ČSLH, 2018).

2.1.4 Rozhodčí ledního hokeje

Nápad o vytvoření nezávislého subjektu při sportovní události vznikl už ve starověkých olympijských hrách, kde existovala osoba nazývaná Hellanodicae, která zodpovídala za dohled a správu olympijských her (Cedric Duvinage, 2011)

První zmínka o rozhodčích, ve které byly tři osoby na ledě zodpovědné za „kontrolu nad hrou“, pochází z roku 1985. Jeden rozhodčí se pohyboval na ledě a dva stáli za hranicí vymezující hřiště a kontrolovali, zda puk přešel přes brankovou čáru mezi tyčemi (Fortna Peter, 2006).

Bukač (2005) uvádí ve své citaci, že hokejoví rozhodčí jsou nedílným a zároveň opravdu velmi důležitým prvkem ledního hokeje. Rozhodčí plní náročnou funkci v podobně řízení utkání. Arbitři se nesmí přiklánět, být zaujatí či dokonce nadržovat jednomu z týmů daného utkání. Nezbytnou součástí této profese je tedy nutnost znát pravidla ledního hokeje. Objektivita posuzování poté tedy závisí na citlivosti výkladu těchto pravidel a také na sociálním cítění. Rozhodčí musí rozeznat, co jednotlivému hokejovému utkání vyhovuje, co lze tolerovat a co naopak je nutné nekompromisně potrestat. Každé utkání se odvíjí odlišně, avšak všechna rozhodnutí musí být v rámci veškerého dodržování pravidel ledního hokeje.

„Rozhodčí je nutností. Dokonce takovou, že utkání i v soutěžích nižších tříd se nemůže uskutečnit, jestliže se rozhodčí nedostaví. Funkce rozhodčích ve sportovních hrách se zdá být jednoduchá: mají za úkol bdít nad dodržováním řádů soutěže a pravidel hry. Hlavní předpoklady, které jim umožní tento úkol splnit, jsou kompetence a nestrannost. Proto se dbá na to, aby rozhodčí byli patřičně vyškoleni a nebyli jakkoli ve spojení s jedinci či družstvy, jejichž utkání mají rozhodovat.“ (Svoboda a Vaněk, 1896).

2.2 Komunikace

Ze všech vlastností a dovedností, které člověk má, patří k nejdůležitějším ty, které se týkají komunikace. Komunikační dovednosti ovlivňují efektivitu našeho soukromého i profesního života, ať v přátelských a mileneckých vztazích, tak v roli člena nebo vůdce malé skupiny (společenské nebo pracovní) či řečníka, který dokáže svým veřejným projevem předat informace posluchačům a ovlivňuje jejich postoje a chování. Interpersonální komunikace se skládá z vysílání a přijímání verbálních i neverbálních sdělení mezi dvěma nebo více lidmi (Joseph A. DeVito, 2008).

Je celá řada způsobů, jak definovat mezilidskou komunikaci. Obecně ji můžeme považovat za vzájemnou výměnu informací a projevů. Samotné slovo „komunikace“ je latinského původu. *„V latině se slovesem communicare rozumí communem reddere - učiniti společným. ...Hlubší význam komunikace vyjadřuje latinská věta „communicare est multum dare“ – komunikovat znamená mnoho dávat“ (Křivohlavý, 1986).*

Komunikace mezi lidmi není tak jednoduchý proces, jak se zdá. *„Ve skutečnosti je natolik složitý, že je pro jeho pochopení účelné vytvářet různé zjednodušující modely,*

jež umožňují vysvětlit vždy část aspektů provázejících komunikaci a jejich úspěchy i nejrůznější poruchy.“ (Plamínek, 2008).

Mikuláščík (2003) tvrdí, že komunikace má několik funkcí. Hranice mezi jednotlivými funkcemi nejsou jednoznačné, často se však překrývají, ale rozdělení umožňuje pochopit význam komunikace v základních dimenzích:

Funkce informativní – lidé si mezi sebou předávají nějaká data, fakta nebo informace.

Funkce instruktivní – je podobná funkci informativní, ale navíc vysvětluje význam popisu, postupu, organizace, návodu, jak něco dělat, jak něčeho dosáhnout.

Funkce přesvědčovací – snaha na někoho zapůsobit tak, aby změnil názor, postoj, hodnocení nebo způsob konání (racionální přesvědčování pomocí argumentů, pomocí logiky; emocionální přesvědčování formou působení na city, dost často manipulativní; motivační přesvědčování; paradoxní přesvědčování).

Funkce posilovací a motivující – svým způsobem ji můžeme zařadit do funkce přesvědčovací. Jde o posilování určitých pocitů sebevědomí, vlastní potřeby, o posilování vztahů k něčemu.

Funkce zábavná – má za účel pobavit, rozesmát, vyplnit čas komunikováním, které vytváří pocity pohody a spokojenosti.

Funkce vzdělávací a výchovná – specificky se uplatňuje zejména ve vzdělávacích institucích, je vyplňována funkcí informativní i instruktivní, ale i funkcemi dalšími, jako jsou dohled, dozor, kontrola.

Funkce socializační a společensky integrující – vytváří vztahy mezi lidmi, sblížování, navazování kontaktů, posilování pocitu sounáležitosti a vzájemné závislosti. Komunikace se také odvíjí od naší společenské úrovně, od toho, v jakých společenských segmentech se nacházíme a do jakých chceme patřit, protože každá společenská vrstva se liší způsobem komunikace.

Souvztažnost – informace se dávají do konkrétních souvislostí, které nám pomáhají tyto informace lépe pochopit a vstřebat.

Funkce osobní identity – na úrovni osobnosti. Pro JÁ je komunikace velice důležitou činností. Už od narození nám komunikace pomáhá k tomu, abychom si zodpověděli

některé základní otázky typu, kdo jsme, kam směřujeme, v co věříme. Také nám pomáhá ujasnit si spoustu věcí o sobě samém, uspořádat si své postoje, názory, sebevědomí a osobní aspirace. Jde o ratifikaci sebepojetí.

Poznávací funkce – úzce souvisí s funkcí informativní. Jde spíše o pojetí z pohledu komunikanta, naopak informativní zahrnuje pojetí z pohledu komunikátora i komunikanta. Dává nám možnost sdělovat si každodenní prožitky, vzpomínky a plány. Skrz zkušenosti jiných lidí si sdělujeme ve zkrácené podobě informace, které bychom sami vlastními zkušenostmi nebyli schopni v takovém rozsahu prožít.

Funkce svěřovací – slouží nám k tomu, abychom se zbavili vlastního vnitřního napětí, slouží k překonávání obtížností, ke sdělování osobních informací, většinou s očekáváním podpory a pomoci. Sdílení pocitů je pro každého jedince velkou podporou, hlavně když probíráme věci, které nás trápí. Tato funkce může mít různou hloubku. Může jít o přímou, empatickou snahu pomoci s maximální identifikací, nebo to může být pouhé akceptování pocitové úrovně.

Funkce úniková – je pro nás důležitá ve chvílích, kdy jsme na tom špatně a všeho máme „až nad hlavu“. Chceme si s někým popovídat a odreagovat se od těžkostí. Když je člověk sklíčený, otrávený, znechucený, může mít chuť si s někým nezávazně popovídat o věcech neutrálních (odreagování se od starostí, od shonu) „(Upraveno a doplněno na podkladě srovnání zdrojů B. J. Wahlstrom, 1992, J. W. Gibson, S. H. Hanna, 1992).“ (Mikulaščík, 2003).

Podle Konečné (2009) patří mezi základní charakteristiky mezilidské komunikace její nevyhnutelnost, neopakovatelnost a nevratnost. Mezi lidmi dochází ke komunikaci vždy, protože i mlčením nebo omezením pohybu lidé vyjadřují sdělení. Z toho vychází princip nevyhnutelnosti. Lidé jsou jedineční, a proto se komunikační situace stávají neopakovatelnými. Jejich vyslaná sdělení jsou navíc nevratná – nikdy proto jejich účinek nemůže být vrácen, jedině zmírněn nebo zesílen.

Proces komunikace je rozdělen do čtyř základních oblastí. Interpersonální komunikace se označuje jako vzájemná výměna informací a projevů mezi lidmi. V případě, že jedinec komunikuje sám se sebou samým, hovoříme o komunikaci intrapersonální. Výměna informací v rodině, pracovním kolektivu či v zájmovém sdružení je nazývána

komunikace v malých skupinách. Na komunikaci veřejnou je pak soustředěn větší počet lidí (Konečná, 2009).

V komunikačním procesu na sebe působí několik základních pilířů. Hlavními aktéry komunikace jsou mluvčí neboli komunikátor a posluchač = komunikant. Pro soubor zakódovaných informací, které jsou v komunikačním procesu vysílány a přijímány mezi komunikátorem a komunikantem, máme výraz komuniké. Komuniké můžeme rozdělit na dvě složky, a to na verbální sdělení a na neverbální projevy. V současné době považujeme komunikaci za transakční proces, jehož podstata spočívá v tom, že komunikátory i komunikanty jsou všechny zúčastněné osoby (Konečná, 2009).

2.2.1 Verbální komunikace

Janáčková (2009) píše ve své publikaci o verbální komunikaci jako o sdělování informací pomocí slov. Definuje řeč jako vyjadřování myšlenek artikulovanou mluvou v určitém jazyce. Řeč považuje za jednu z nejdůležitějších forem sociální komunikace.

Řeč, kterou mluvíme, se skládá ze slov. Slova odpovídají konkrétním významům. Bohužel se pomocí slov ne vždy jednoznačně dorozumíme, a to proto, že různá slova mohou mít více významů. Svět okolo nás vnímá naše mysl jako celou řadu obrazů složených z mnoha částí, které pojmenováváme slovy. Každé slovo má svůj význam, ale v mysli jedince mohou evokovat i jeho osobní představu. Různí lidé tak mohou přiřkládat jednotlivým slovům různý smysl (Janečková, 2009).

Pro porozumění si nejdříve musíme ujasnit to, co chceme vlastně sdělit, poté musíme zvolit vhodná slova a ta seskládat do vět se správným významem. Naslouchající totiž slyší, co mu chceme sdělit, ale někdy si může význam slov nebo vět vyložit podle sebe. Proto je důležité se ujistit, zda naše sdělení bylo správně pochopeno a zda je akceptováno (Janečková, 2009).

Lidé si sdělují či nesdělují a zároveň sdílejí nebo nesdílejí to, co je významné samo o sobě nebo co je důležité pro jedince, druhou osobu nebo pro celé společenství. To je oblast komunikace. Základní, avšak ne jedinou formou je komunikace verbální. Verbální komunikaci nám umožňuje lidský mluvený jazyk (Janošek, 2007).

Dle Křivohlavého (1988) se mluvením rozumí vyjadřování myšlenek artikulovanou řečí, případně dorozumívání se určitým jazykem. Toto mluvení má nedaleko k tomu, co

chápeme slovesy hovořit, povídat, vést hovor, domlouvat se, vyjadřovat se slovy. Mluvení tak můžeme zařadit do oblasti označované termíny řeč, jazyk, slovo atp.

Řeč neboli schopnost dorozumívat se navzájem určitým jazykem v určité společnosti je jednou z nejdůležitějších forem sociální komunikace. Z tohoto důvodu se stala předmětem studia řady vědních oborů (Křivohlavý, 1988).

Řeč, kterou lze definovat jako schopnost určitého společenství dorozumívat se určitým jazykem, je podle Křivohlavého (1988) považována za nejvyspělejší formu sociální komunikace. V porovnání s komunikací neverbální má řeč menší schopnost sdělovat city a emoce, je však přesnější a jednoznačnější.

Vymětal (2008) popisuje verbální komunikaci jako vyjadřování slov pomocí jazyka. Ve své knize uvádí, že verbální komunikace může být přímá nebo zprostředkovaná, mluvená nebo psaná, živá nebo reprodukovatelná. Musíme brát v potaz, že význam slova je vždy dotvářen neverbálními prostředky a svrchním tónem.

Pavel Říčan (2010) ve své publikaci uvádí, že nejpřirozenější, ale zároveň složitou psychologickou metodou je rozhovor, psychologické interview. Když se chceme o lidech něco dozvědět, není nic jednoduššího než se jich zeptat. Interview je skutečně nejpřirozenější a zdánlivě nejjednodušší forma komunikace. Je to umění, kterému se musíme učit, podobně jako se musíme učit například cizímu jazyku. Jsou mezi námi takoví, kteří se tomuto umění nikdy nenaučí. Každý rozhovor je událostí mezi dvěma lidmi. Psycholog se snaží chovat ke všem osobám stejně, naopak jednotlivé osoby se budou k psychologovi chovat rozdílně. Tím se do rozhovoru dostává spousta subjektivního a nekontrolovatelného. Nejproduktivnějším se rozhovor stává tehdy, když si proband přeje dát se poznat, když aktivně spolupracuje.

2.2.2 Neverbální komunikace

Člověk používá dva signalizační systémy: verbální a neverbální. Tyto dva systémy fungují při komunikaci společně. Jen malý podíl předávaných informací je obsažen ve slovech, podle A. Mehrabiana tvoří verbální složka pouze 7% obsahu sdělení. Většina celkových informací je předávána pomocí složité kombinace výrazu v obličeji, držení těla a jeho pohybů, vystupování, gestikulace, pohledů a mimických výrazů, dotyků, rychlosti a hlasitosti řeči. Mezi neverbální prostředky mohou být také zahrnuty tzv. artefakty, což jsou například šperky, oděvy nebo make-up. Jejich význam je podmíněn

kulturou, dobou, sociální skupinou i prostředím. Jen ucelený soubor neverbálních informací vypovídá pravdu o tom, co se skrývá za tím, co člověk říká. I přesto je význam „řeči těla“ v komunikaci stále podceňován. Zvláště pak při vyjednávání, kdy každý detail (nevhodná mimika, přehnaná gestikulace apod.) může rozhodnout o výsledku jednání. Neverbální komunikace je nejpůvodnějším způsobem sociálního chování. Neverbální sdělení je názorné, smyslově vnímatelné a vyjadřuje emocionální stav, na rozdíl od verbálního sdělení není pojmové a abstraktní. Neverbální komunikace může v určitých případech verbální komunikaci nahradit, zvýraznit, odporovat jí nebo měnit její význam. Celkové chování člověka může být neverbální složkou regulováno, zesilováno nebo zeslabováno. V případech, kdy se setkáme s neverbálním sdělením, které není v souladu s verbálním, je pětikrát větší pravděpodobnost, že uvěříme neverbálnímu signálu (Jiřincová. 2010).

Podle Devita (2008) jde o neverbální komunikaci tehdy, když nepoužíváme slova. Neverbálně komunikujeme tehdy, když se usmíváme, když se mračíme, když gestikulujeme, rozšiřují se nám zorničky, přisuneme svou židli k někomu blíže, když se dotýkáme, máme na sobě šperky, zvýšíme hlas, nebo dokonce i když nic neříkáme. Rozhodující je, že sdělení, které vysíláme, někdo přijímá. Jestliže jsme někde sami a gestikulujeme a nikdo nás při tom nevidí, nejde podle většiny teoretiků o komunikaci. Totéž platí i o verbálních sděleních. Pokud pronášíme nějakou řeč, ale nikdo nás neslyší, nedochází ke komunikaci. „*Schopnost efektivní neverbální komunikace může přinést dvě významné výhody (Burgoon, Hoobler, 2002).*“ (Devito, 2008). Za první: čím lepší je naše schopnost vysílat a přijímat neverbální signály, tím pravděpodobnější je zvýšení naší popularity a psychosociální pohody. Za druhé: díky této schopnosti máme větší úspěch při ovlivňování, ale i při podvádění druhých. Lidé kvalifikovaní v neverbální komunikaci jsou vysoce přesvědčiví, dokáží pomáhat druhým, ale také dokáží podstatně lépe klamat a podvádět.

Devito (2008) ve své publikaci uvádí rady, kterých se držet při neverbální komunikaci.

Analyzujte své vlastní stereotypy neverbální komunikace – analýza sebe samých je nutná, abychom dokázali změnit určité chování.

Pozorujte, pozorujte, pozorujte – pozorujme ostatní jako sebe sama, pomáhá to k uvědomování si procesů, které sami možná přijímáme automaticky a bezmyšlenkovitě.

Odolávejte pokušení vyvozovat z neverbálních signálů závěry – místo nich si máme tvořit hypotézy o tom, co se děje, a ověřovat si jejich pravdivost na základě dalších důkazů.

Spojíte si věci a uvádějte je do vztahů – v komunikaci totiž všechny jednotlivé oblasti neverbální komunikace působí společně.

2.2.2.1 Gesta

Dle Křivohlavého (1986) patří gesta do kineziky, do nauky o pohybové činnosti člověka v sociální interakci. S gesty souvisejí pohyby, které mají výrazný význam sdělování, doprovázejí slovní projevy nebo je zastupují. Nejde jen o pohyby rukou, přestože ruce vykonávají většinu gest. Jde o pohyby kterékoli části těla. „*V historickém pohledu jsou gesta starší formou lidské sociální komunikace než řeč (G. Mead, Piaget, Vygotskij aj.) M. Rei se domnívá, že gesto jako sociálně komunikační prvek předchází zrodu jazyka téměř o jeden milion let.*“ (Křivohlavý, 1986). I přes obrovský pokrok ve verbální formě komunikace mezi lidmi hrají gesta v sociální komunikaci dosud mimořádnou roli.

V mnoha případech gesto obrazně naznačuje to, co by bylo možné říct pouze slovy, ale ukázka pomocí gest je srozumitelnější. Podle některých psychologů mají gesta určitou tvořivou sílu, kterou slova nemají. Můžeme tvrdit, že gesta jako určitá sdělení uvádějí do chodu jinou než jen myšlenkovou sféru sociálního dění (Křivohlavý, 1986).

Gesta mohou být použita vědomě i nevědomě. Ve spoustě případů dokážeme zjistit, zda bylo gesto použito úmyslně nebo ne. Osoba, která gesto použila, si je většinou vědoma toho, že ho udělala. Častokrát se však stane, že uděláme gesto, aniž bychom si ho uvědomovali. Jako příklad lze použít sledování videozáznamu našeho vlastního chování. Nechceme pak věřit vlastními očima, jak moc podvědomě jsme některá gesta udělali. Gesta však formují i kulturní vlivy. Stejně tak jako u řeči a výběru slov musíme brát v potaz mimořádný vliv kulturního prostředí na formování řeči pomocí gest (Křivohlavý, 1986).

2.2.2.2 Řeč očí

Důležitá je také řeč očí a našich pohledů, to, jak se na nás dívají ostatní svými očima a my na ně zase těma našima. To je to, co tvoří jádro mimoslovní sociální komunikace. „*Dva ze soudobých sociálních psychologů, R. V. Exline a Messick, zabývající se řečí*

našich očí, to vyjádřili neméně výrazně: Pohled obsahuje informaci, která sice nemusí být jednoznačná, ale přesto je to informace mimořádně vzácná a důležitá v našem osobním styku.“ (Křivohlavý, 1986). Ve styku mezi lidmi, člověka s člověkem, patří řeč očí k nejdůležitějším způsobům sdělování. Psychologie se snaží vyzorovat, jakým způsobem se dá druhému člověku pomocí očí něco sdělovat (Křivohlavý, 1986).

3 CÍLE A ÚKOLY PRÁCE

3.1 Cíle

Hlavním cílem této práce je popsat problém v komunikaci mezi rozhodčím, hráčem a trenérem a navrhnout ideální metodický postup, jak by taková ideální komunikace měla vypadat.

Dalším cílem je analýza dotazníků vytvořených pro jednotlivé hráče, trenéry a pro rozhodčí, dotazníky pak budou podkladem pro navržení metodického postupu ideální komunikace.

3.2 Úkoly

Pro splnění cíle bakalářské práce jsem si stanovil tyto úkoly v následujícím pořadí:

1. prostudování literatury zabývající se ledním hokejem a komunikací
2. vytvoření teoretické části práce
3. vytvoření dotazníku určeného pro hráče a trenéry
4. vytvoření dotazníku pro rozhodčí
5. shromáždění a vyhodnocení nasbíraných dat
6. analýza současné problémové oblasti
7. navržení řešení problémových oblastí v komunikaci mezi rozhodčím, hráčem a trenérem.

4 METODIKA PRÁCE

Bakalářská práce byla koncipována jako kvantitativní výzkum s využitím dotazníkového šetření s prvky kvalitativního vyhodnocení zjištěných dat. K sestavení anonymního dotazníku byly použity otevřené a uzavřené otázky.

4.1 Použité metody

Pro svůj výzkum jsem si vybral jako prostředek dotazník. Data, která jsem potřeboval pro zpracování bakalářské práce, jsem získal pomocí nestandardizovaného anonymního dotazníku vytvořeného pro rozhodčí, hráče a trenéry ledního hokeje. Vytvořil jsem dva dotazníky, jeden dotazník byl určený pro rozhodčí a druhý pro hráče a trenéry.

4.2 Popis výzkumného souboru

Dotazníky jsou sestaveny kombinací uzavřených otázek s možností výběru jedné nebo více odpovědí a otázek otevřených. Všechny uzavřené otázky jsou povinné a otevřené otázky jsou dobrovolné. V uzavřených otázkách jde o jednoznačné odpovědi, otázky jsou zde kladeny druhé straně, tj. jak se hráči a trenéři chovají k rozhodčím a naopak. Ve druhé části, kde jsou volné otázky, dostali respondenti prostor pro vyjádření svého názoru – co zlepšit, co si myslí apod. Obsah a forma dotazníku byla vytvořena tak, aby vyplnění zabralo co nejméně času a odpovědi byly zároveň co nejvýstižnější. Oba dotazníky jsou sestaveny na stejném principu – ptám se hráčů a trenérů na rozhodčí a naopak.

4.3 Sběr dat

Dotazník vytvořený pro rozhodčí se skládá celkem ze čtrnácti otázek, z toho deset je uzavřených – povinných a čtyři jsou otevřené – dobrovolné. Tento dotazník jsem rozeslal hromadnou poštou formou online formuláře mezi zhruba osmdesát hlavních rozhodčích 1. třídy. Dotazníků ze strany rozhodčích se mi vrátilo 59.

Druhý dotazník, určený pro hráče a trenéry, se skládá celkem z dvanácti otázek, z devíti uzavřených – povinných a tří otevřených – dobrovolných. Dotazníky jsem prostřednictvím sportovního manažera klubu HC Aukro Berani Zlín pana Jiřího Šolce rozeslal mezi kategorie ELMD, ELSD, ELJ a ELH. Poté jsem dotazníky zasílal jednotlivým stálým nebo bývalým hráčům, se kterými jsem měl příležitost se potkat nebo hrát a také několika hráčům a trenérům, se kterými se při své práci jako hlavní

rozhodčí ledního hokeje setkávám. Získal jsem 69 dotazníků od hráčů a 12 od trenérů. Celkem jsem tedy získal od hráčů a trenérů 81 vyplněných dotazníků.

4.4 Analýza dat

Pro větší přehlednost byly výsledky vyhodnoceny a zpracovány do grafů. Cílem bylo porovnat názory obou „táborů“ a pokusit se najít nějaké východisko pro zlepšení komunikace mezi rozhodčími, hráči a trenéry v ledním hokeji.

5 VÝSLEDKY

5.1 Vyhodnocení dotazníků a pojmenování problémů

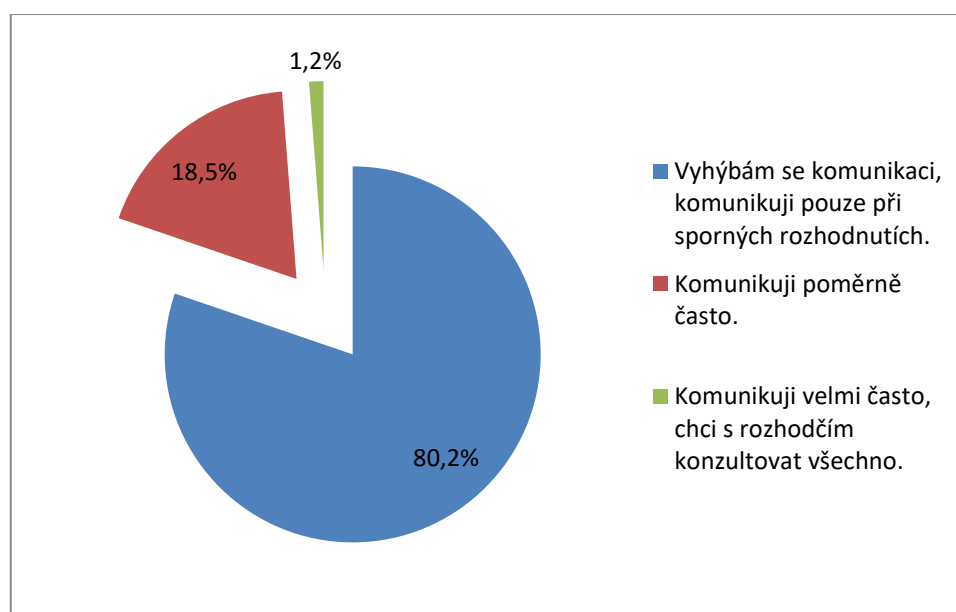
V této kapitole vyhodnocuji dotazníky, nejprve dotazník pro hráče a trenéry, poté dotazník pro rozhodčí.

5.1.1 Dotazník určený pro hráče a trenéry

- Celkem odpovědělo 81 respondentů.
- Otázky 1-7 jsou uzavřené s možností jedné odpovědi.
- U otázek 8-9 je možné zatrhnout více odpovědí.
- Otázky 10-12 jsou dobrovolné, otevřené.

1. Komunikujete během zápasu jako trenér/hráč s rozhodčím při přerušení hry?

Graf 1 - Komunikace s rozhodčím při přerušení hry

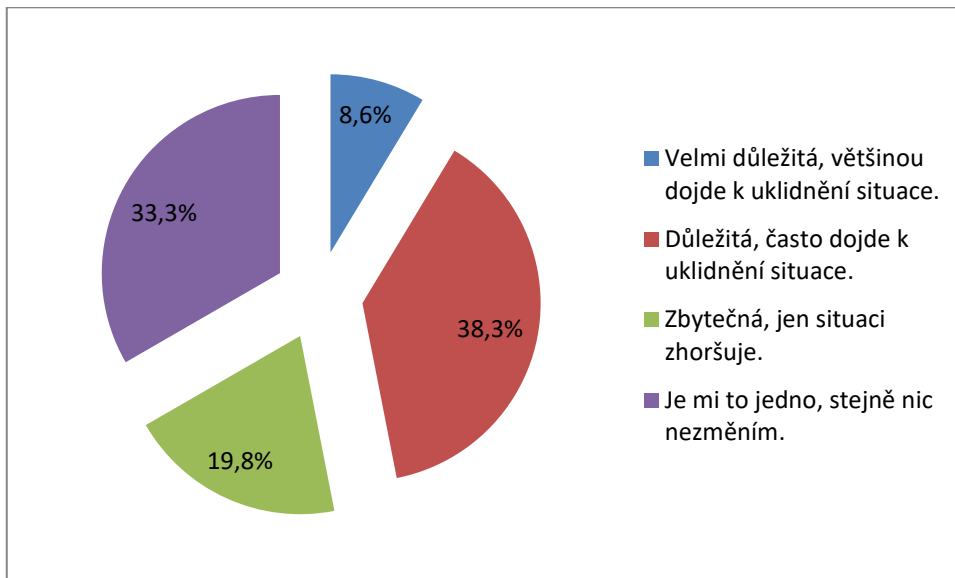

Zdroj 1 - Vlastní zdroj

Z prvního grafu jednoznačně vyplývá, že většina hráčů nebo trenérů (65) se komunikaci s rozhodčími vyhýbá. V patnácti případech chtějí hráči a trenéři komunikovat poměrně často a pouze v jediném případě chce respondent konzultovat všechno. Odpověď tohoto grafu může být ovlivněna tím, že tým se skládá z cca dvaceti hráčů a každý hráč má nějaké postavení. Ke komunikaci s rozhodčím jsou oprávněni prvotně pouze kapitán a asistent na hrací ploše, popřípadě trenér na hráčské lavičce.

2. Jak moc je pro Vás důležitá komunikace s rozhodčím v průběhu hry?

Graf 2 - Důležitost komunikace s rozhodčím během hry

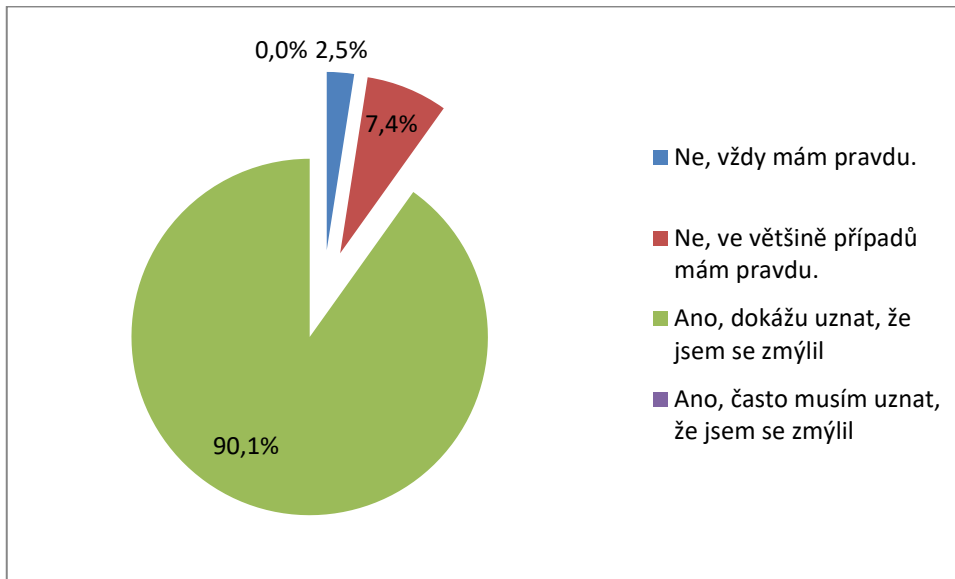

Zdroj 2 - Vlastní zdroj

Graf číslo dva můžeme rozdělit do dvou silnějších a dvou slabších skupin. Celkem 31 respondentů (největší počet) odpovědělo, že komunikace je důležitá a že často dojde k uklidnění situace. Ale na základě grafu č. 1 můžeme vidět, že 80% dotázaných s rozhodčím nekomunikuje. Druhý největší počet odpovědí (27) je zaznamenán v možnosti, kdy hráči a trenéři uvádějí, že je to jedno, že oni stejně nic nezmění. Jedna pětina (16 hráčů) si myslí, že situace se jen zhoršuje, a pouze 7 dotázaných zvolilo odpověď, že komunikace je velmi důležitá a situaci většinou uklidní.

3. Uvědomujete si, že ne vždy je Váš názor ten správný?

Graf 3 - Vědomí nesprávného názoru

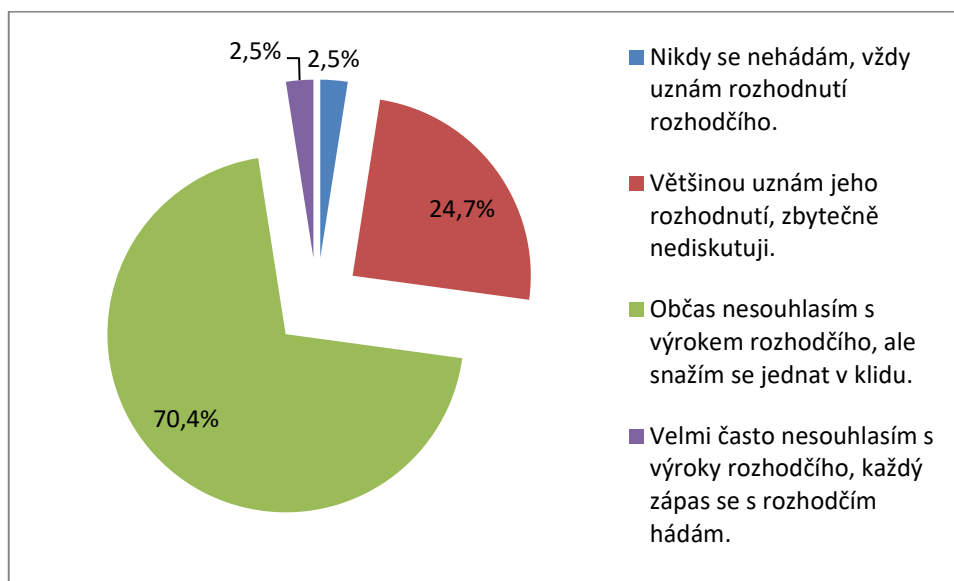

Zdroj 3 - Vlastní zdroj

Ve třetím grafu dokázalo 73 respondentů uznat, že se zmýlili. 6 dotázaných odpovědělo, že si stojí za tím, že mají pravdu ve většině případů, a proto svou chybu nepřiznají, a pouze 2 osoby jsou přesvědčeny o tom, že mají pravdu vždy. Nikdo z tázaných neodpověděl, že často musí přiznat, že se zmýlil. Tento graf nám tedy říká, že drtivá většina hráčů a trenérů je schopná přijmout fakt, že ne vždy mají pravdu, a tím pádem jsou schopni předejít určitým sporům s rozhodčími.

4. Jak často dochází z Vaší strany ke sporu s rozhodčím v obtížně hodnotitelných situacích a jak je řešíte?

Graf 4 - Četnost sporu s rozhodčím v obtížných situacích

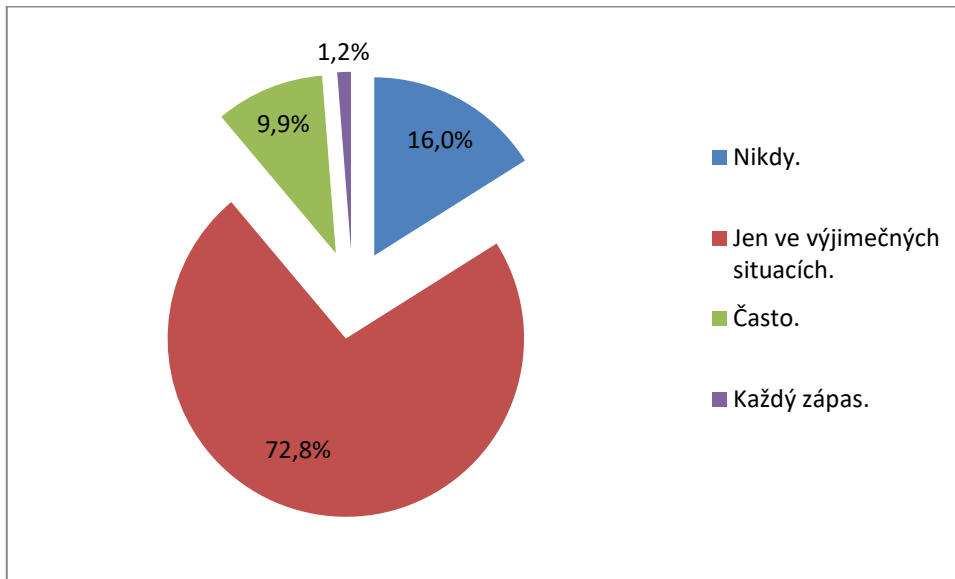

Zdroj 4 - Vlastní zdroj

Graf č. 4 nám ukazuje, jak se hráči chovají v případě rozhodnutí rozhodčího. Největší zastoupení měla odpověď, že hráči občas nesouhlasí s výrokem rozhodčího, ale většinou se snaží jednat v klidu. Takto odpovědělo 57 hráčů a trenérů. Druhá nejčastější (20) byla odpověď, že hráči či trenéři většinou uznají rozhodnutí a zbytečně nediskutují. 2 hráči a trenéři odpověděli, že se nikdy nehádají a vždy uznají rozhodnutí rozhodčího. Stejný počet, 2 osoby, odpověděl, že velmi často nesouhlasí s výrokem rozhodčího a že se každý zápas hádají. Z tohoto grafu můžeme usoudit, že většina hráčů a trenérů je schopna řešit situaci v klidu a s rozhodčím se nehádá, větší konflikty vznikají pouze ve 2 případech.

5. Jak často se Vám stává, že zvýšíte hlas nebo jste na rozhodčího hrubý?

Graf 5 - Zvýšení hlasu nebo hrubost vůči rozhodčímu

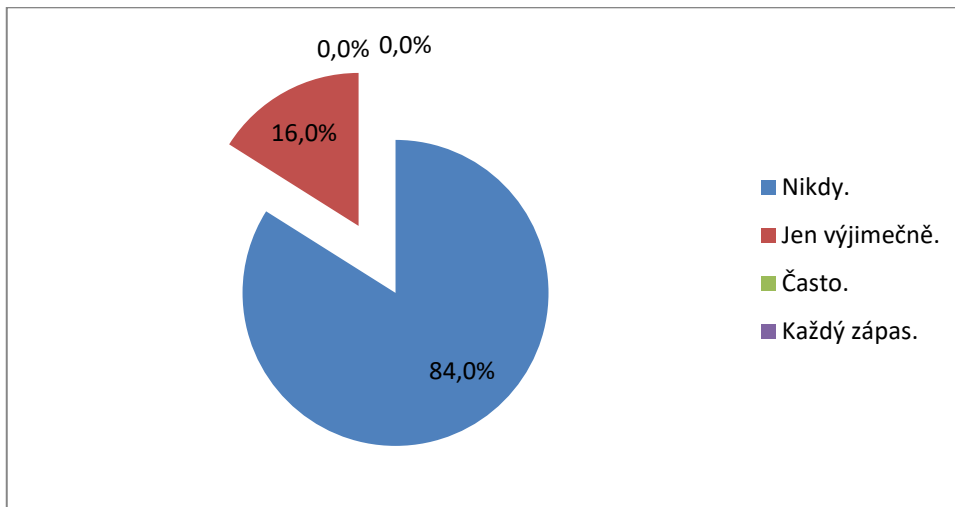

Zdroj 5 - Vlastní zdroj

Naprostá většina hráčů zadržela, že ve výjimečných situacích dokáží na rozhodčího zvýšit hlas nebo se vůči němu chovat hrubě. Takto odpovědělo 59 hráčů a trenérů. 13 hráčů a trenérů uvedlo, že na rozhodčího nikdy nezvýšili hlas ani nebyli hrubí, naopak 8 hráčům a trenérům se to stává často a jednomu hráči nebo trenérovi dokonce každý zápas.

6. Vyhrožoval jste někdy rozhodčímu?

Graf 6 - Vyhrožování rozhodčímu

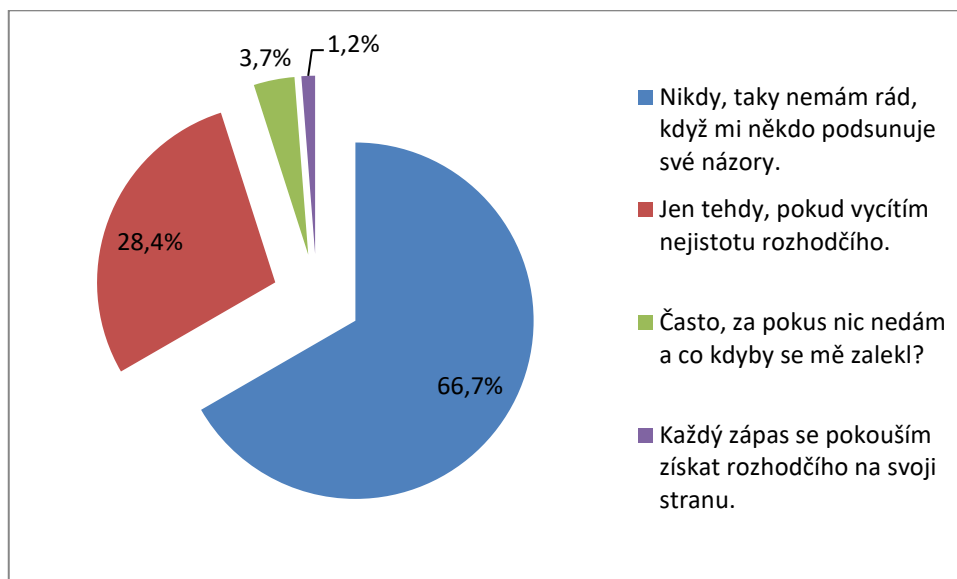

Zdroj 6 - Vlastní zdroj

Drtivá většina, celkem 68 hráčů a trenérů, odpověděla, že rozhodčímu nevyhrožovala nikdy. Pouze ve třinácti případech hráči a trenéři vyhrožovali jen výjimečně. Odpovědi „často“ a „každý zápas“ nebyly zaznamenány ani jednou.

7. Snažíte se úmyslně vyvíjet na rozhodčího tlak?

Graf 7 - Úmyslný nátlak na rozhodčího

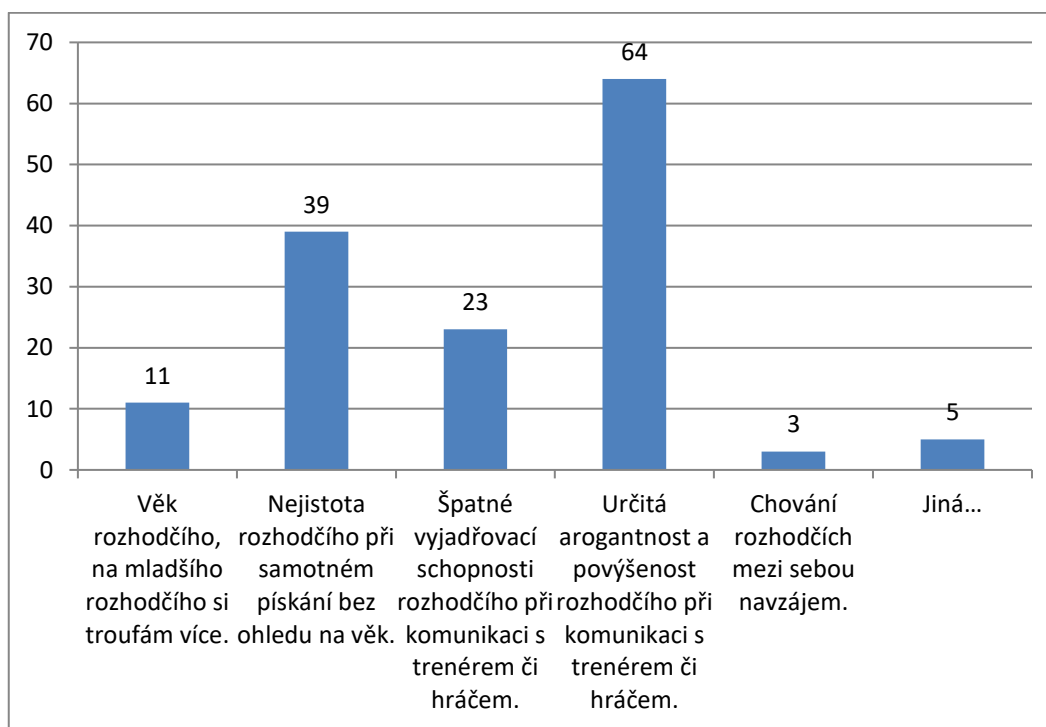

Zdroj 7 - Vlastní zdroj

Na otázku, zda se hráči nebo trenéři snaží úmyslně vyvíjet tlak na rozhodčího, odpovědělo 54 dotázaných, že nikdy, že také nemají rádi, když jim někdo podsunuje své názory. Druhá nejpočetnější odpověď, kterou zahrlo 23 hráčů a trenérů, byla, že tlak vyvíjejí jen tehdy, pokud vycítí nejistotu rozhodčího. Ve 3 případech nátlakem zkoušejí, zda se rozhodčí nezalekne, a pouze v jednom jediném případě se objevila snaha získat si nátlakem rozhodčího na svou stranu každý zápas.

8. Co nejvíce ovlivňuje Vaše chování k rozhodčím? (Je možno zatrhnout více odpovědí.)

Graf 8 - Důvody chování k rozhodčím

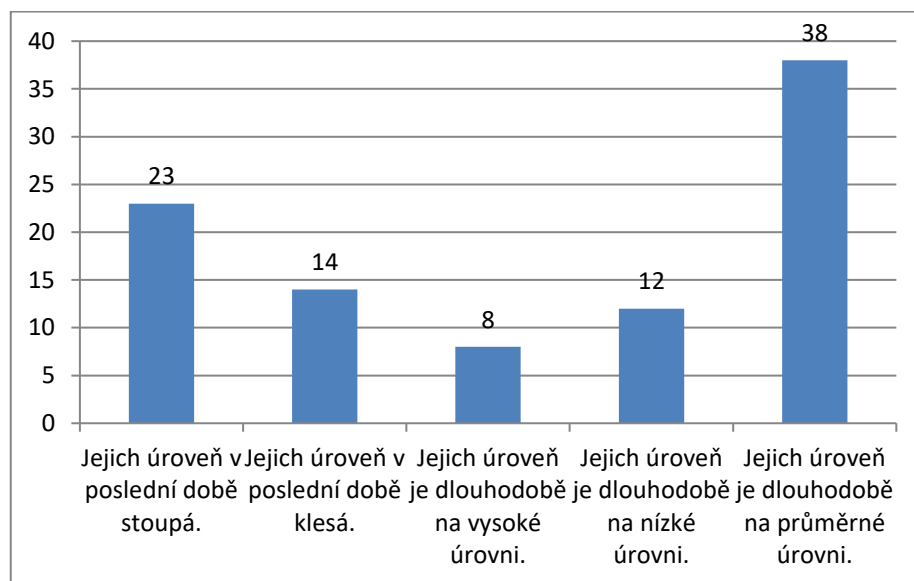

Zdroj 8 - Vlastní zdroj

V otázce č. 8, kde bylo možno zatrhnout více možností, většina dotazovaných odpověděla, že nejvíce ovlivňuje chování hráčů a trenérů určitá arogantnost a povýšenost rozhodčího při komunikaci s nimi, celkem to bylo 64 odpovědí. Druhá nejčastější odpověď byla nejistota rozhodčího bez ohledu na věk (39 odpovědí). Jako další ovlivňují chování hráčů či trenérů špatné vyjadřovací schopnosti rozhodčího (23 odpovědí). Věk rozhodčího není pro chování hráčů a trenérů až tak důležitý (11 odpovědí). Nejméně pak ovlivňuje chování hráčů a trenérů chování rozhodčích mezi sebou navzájem nebo jiná možnost.

9. Jaká je dle Vašeho názoru úroveň rozhodčích ledního hokeje v ČR? (Je možno zatrhnout více odpovědí)

Graf 9 - Úroveň rozhodčích ledního hokeje v ČR podle hráčů/trenérů

Zdroj 9 - Vlastní zdroj

Z grafu č. 9 můžeme vyčíst, že většina hráčů a trenérů si myslí, že úroveň rozhodčích ledního hokeje v ČR je dlouhodobě na průměrné úrovni (38). Druhý největší počet odpovědí byl uveden v možnosti, že jejich úroveň stoupá (23), a 8 hráčů a trenérů si myslí, že úroveň rozhodčích je dlouhodobě na vysoká. Po sečtení těchto tří možností dostáváme počet 69 hlasů. Dalo by se tedy říct, že většina dotázaných je spokojena s aktuální úrovní rozhodčích v ČR. Naopak 14 respondentů označilo, že úroveň rozhodčích klesá, a 12 z nich je toho názoru, že jejich úroveň je dlouhodobě na nízká. Dohromady tedy není spokojeno 28 dotázaných.

10. Pozorujete v současné době nějaké změny v komunikaci mezi rozhodčím a trenérem/hráčem? Pokud ano, jaké?

Tato otázka byla otevřená a dobrovolná, celkem se k ní vyjádřilo 36 respondentů. Ve zhruba dvaceti případech zněla odpověď „ne“ nebo „nevím“. Několik odpovědí bylo toho typu, že komunikace mezi hráči a trenéry je kultivovanější a klidnější, naopak někteří hráči či trenéři poukazovali na to, že rozhodčí komunikuje méně a je méně ochotný cokoli vysvětlit nebo přiznat chybu. Ve třech případech hráči zmínili negativní chování vlastního trenéra, na základě čehož pak rozhodčí v krizových situacích rozhodl ve prospěch soupeře.

11. Co by bylo možno zlepšit na komunikaci s rozhodčími?

Tato otázka byla otevřená a dobrovolná, celkem se k ní vyjádřilo 38 respondentů. Někteří odpověděli, že neví nebo že se neumí vyjádřit. Největší počet odpovědí pak poukazoval na určitou arogantnost rozhodčích, kteří se povyšují nad hráče nebo trenéry a k některým utkáním nepřistupují tak, jak by měli. Zazněly i odpovědi, že by rozhodčí měli obecně více komunikovat jak s hráči, tak s trenéry.

12. Jaká je Vaše celková zkušenost s rozhodčími v soutěžích ČSLH?

Tato otázka byla otevřená a dobrovolná, celkem se k ní vyjádřilo 42 respondentů. Ve většině případů jsou hráči a trenéři s rozhodčími v ČSLH spokojeni. Několik odpovědí bylo neutrálních: buď jsou rozhodčí na průměrné úrovni, anebo jsou mezi rozhodčími velké rozdíly, někteří jsou špatní, jiní zase výborní a také záleží na utkání – „někdy se jim to povede více, jindy méně“. V případech, kde byly odpovědi negativní, většina dotázaných opět zmiňuje aroganci rozhodčích a neschopnost nebo neochotu komunikovat.

5.1.2 Dotazník určený pro rozhodčí

Celkem odpovědělo 59 respondentů.

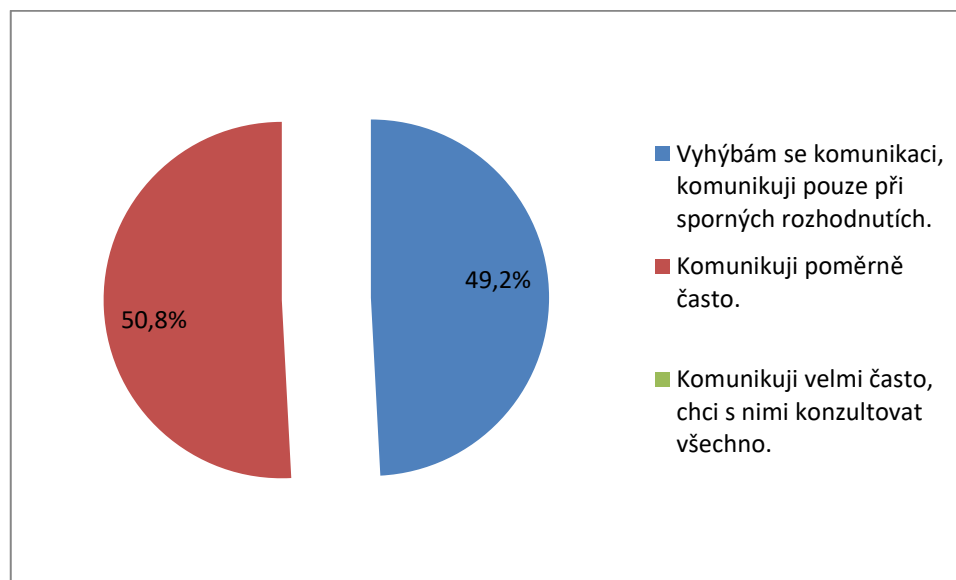
Otázky 1-8 jsou uzavřené s možností jedné odpovědi.

U otázek 10-11 je možné zatrhnout více odpovědí.

Otázky 9 a 12-14 jsou dobrovolné, otevřené.

1. Komunikujete jako rozhodčí při přerušení hry s trenérem/hráčem?

Graf 10 - Komunikace při přerušení hry s trenérem/hráčem

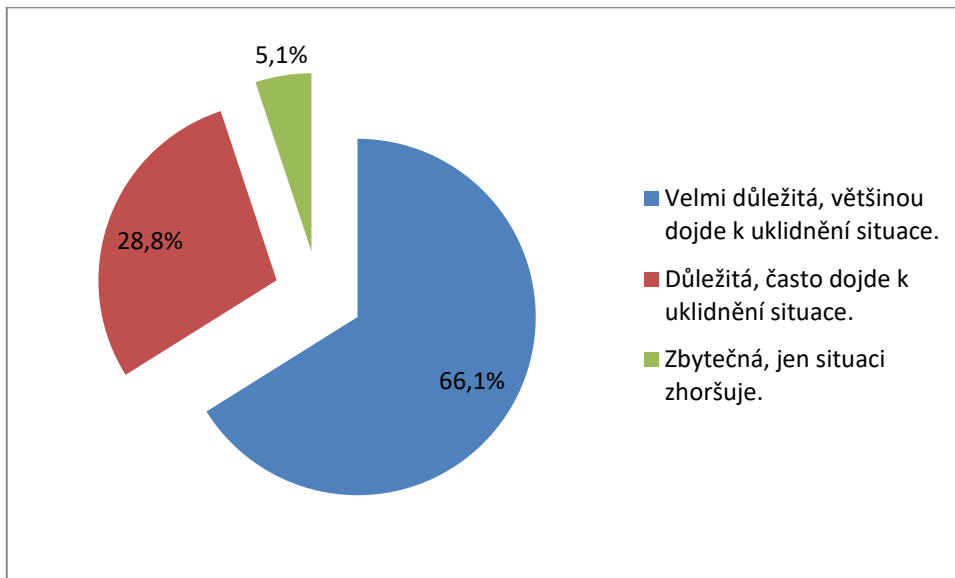

Zdroj 10 - Vlastní zdroj

Z grafu můžeme vyčíst, že větší polovina rozhodčích komunikuje poměrně často, ale pouze o jeden hlas. Druhá polovina se komunikaci vyhýbá a komunikuje pouze při sporných situacích. Lze tedy říct, že polovina rozhodčích je ochotná s hráči a trenéry mluvit a druhá se tomu vyhýbá, což na hráče a trenéry může působit arogantně. Nikdo z rozhodčích neodpověděl, že komunikuje velmi často a vše chce konzultovat.

2. Jak moc je pro Vás důležitá komunikace s trenérem či hráči v průběhu hry?

Graf 11 - Komunikace s hráčem/trenérem v průběhu hry

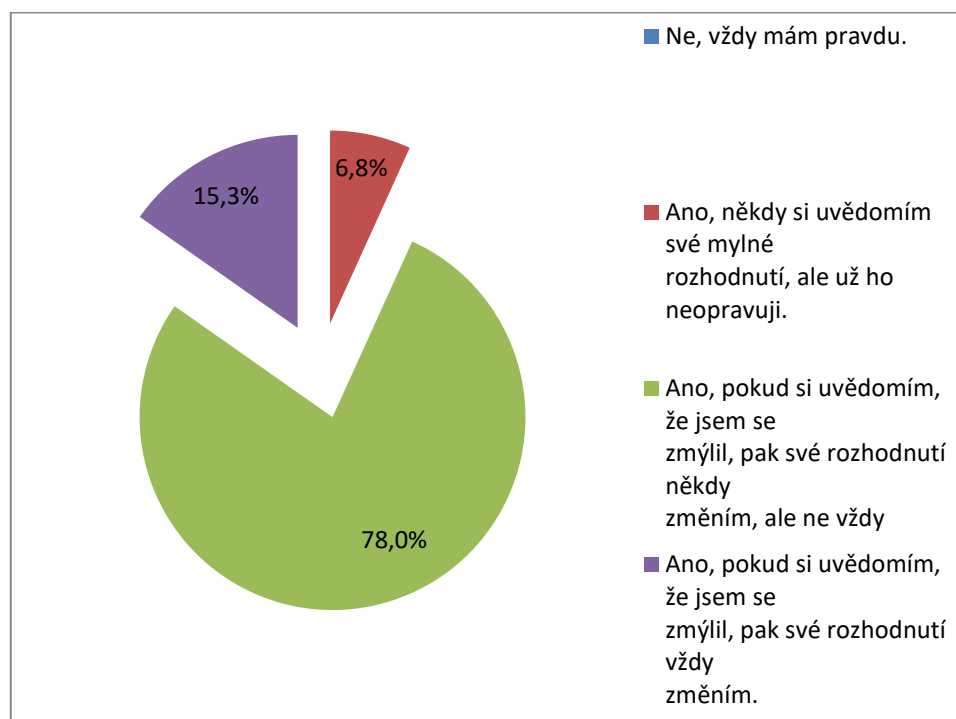

Zdroj 11 - Vlastní zdroj

V grafu č. 11 uvedlo 39 rozhodčích, že komunikace je velmi důležitá a často dojde k uklidnění hry. Dalších 17 uvedlo, že je důležitá. To je dohromady 56 odpovědí, které potvrzují důležitost komunikace s trenérem či hráči. Ale i přesto v grafu č. 10 odpovědělo 29 rozhodčích, což je polovina, že se komunikaci vyhýbají. Pouze 3 rozhodčí odpověděli, že komunikace je zbytečná a situaci jen zhoršuje.

3. Uvědomujete si, že ne vždy je Váš názor ten správný?

Graf 12 - Vědomí nesprávného názoru

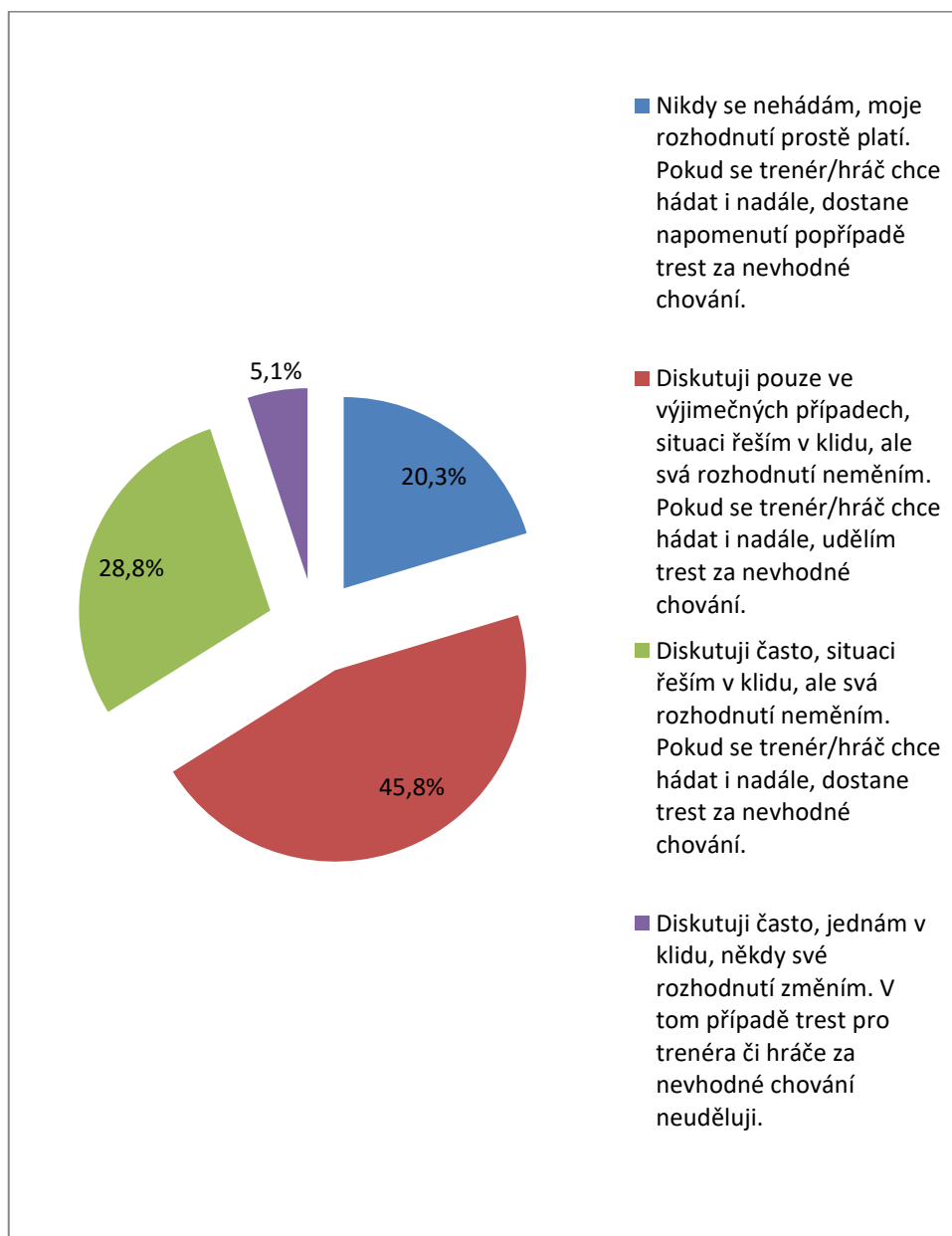

Zdroj 12 - Vlastní zdroj

Nikdo z rozhodčích netvrdí, že jeho názor je vždy ten správný a že má vždy pravdu. 7 rozhodčích si chybu uvědomí, ale své rozhodnutí nezmění, tím pádem nepřizná svou chybu ostatním, což opět může působit vůči hráčům a trenérům arogantně. Pozitivní je, 46 rozhodčích, téměř 80% svou chybu přizná a alespoň někdy změní své rozhodnutí, čímž si u hráčů a trenérů mohou na jedné straně získat sympatie, ale na druhé ztratit autoritu. 9 rozhodčích své rozhodnutí změní vždy, když si svou chybu uvědomí. To však také může vést ke ztrátě autority, pokud se to stává často.

4. Jak často dochází z Vaší strany ke sporu s trenérem či hráči v obtížně hodnotitelných situacích a jak je řešíte?

Graf 13 - Spor s trenérem/hráčem v obtížných situacích

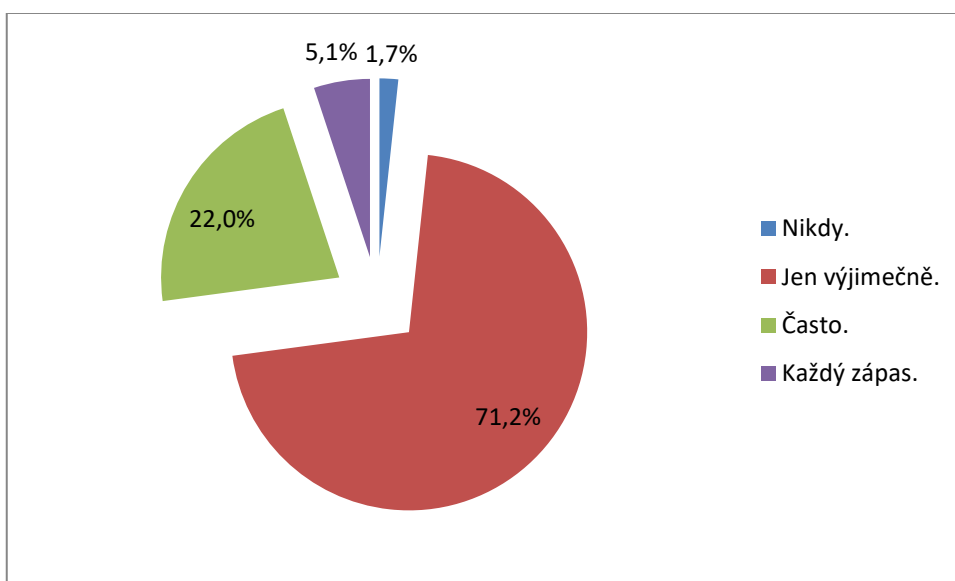
Zdroj 13 - Vlastní zdroj

Graf nám ukazuje, že 12 rozhodčích svá rozhodnutí nemění a ani nediskutují. Jejich rozhodnutí prostě platí. Pokud se hráč nebo trenér chce hádat, udělují napomenutí a poté trest. Téměř polovina rozhodčích diskutuje pouze ve výjimečných případech, situaci se snaží řešit v klidu, vysvětlit. Pokud to hráč nebo trenér nepochopí a chce se i nadále

hádat, napomenou ho a poté udělí trest. 17 rozhodčích diskutuje často, ale ani tady své rozhodnutí nezmění, v případě hádky udělují napomenutí, popřípadě trest. Pouze 3 rozhodčí jsou ochotni změnit své rozhodnutí a v tom případě trest pro trenéra nebo hráče za nevhodné chování neudělují.

5. Jak často se Vám stává, že na Vás trenér či hráč zvýší hlas nebo je na Vás hrubý?

Graf 14 - Zvýšení hlasu nebo hrubost ze strany hráče/trenéra

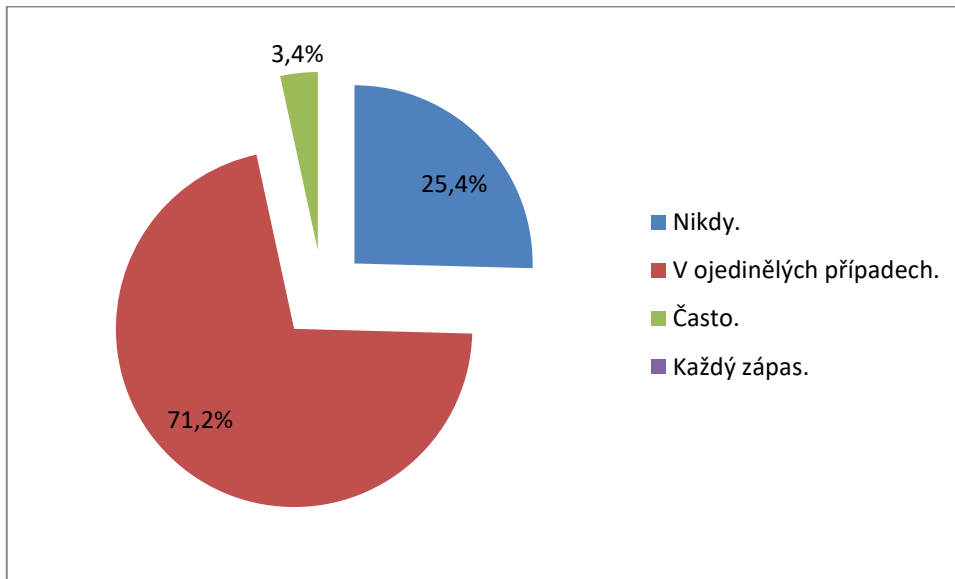

Zdroj 14 - Vlastní zdroj

Nejvíce rozhodčích (42) uvedlo, že na ně hráči nebo trenéři zvýší hlas nebo jsou na ně hrubí jen výjimečně. Necelá čtvrtina, 13 rozhodčích, tvrdí, že se tyto problémy vyskytují často, a třem rozhodčím se to stává každý zápas. Pouze jediný respondent uvedl, že se u něj tahle situace nevyskytla nikdy. Výsledky jsou podobné s grafem č. 5, kde na tuto otázku odpovídali hráči, odlišnost je pouze v rámci procent. Z toho můžeme vyvodit, že hráči i rozhodčí byli upřímní a odpovídali pravdivě.

6. Bylo Vám trenérem či hráčem vyhrožováno?

Graf 15 - Vyhrožování hráčem/trenérem

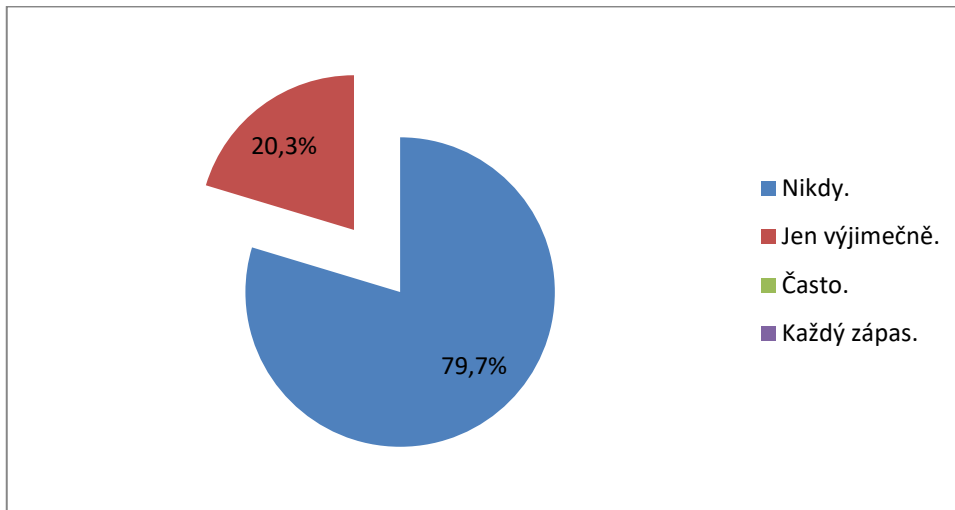

Zdroj 15 - Vlastní zdroj

V tomto grafu se hráči/trenéři a rozhodčí rozcházejí. 86% hráčů a trenérů v grafu č. 14 odpovědělo, že rozhodčímu nikdy nevyhrožovali a jen výjimečně tomu bylo u zbylých 16%. Zatímco v tomto grafu č. 15 můžeme vidět, že podle rozhodčích se stalo pouze jedné čtvrtině, že jim nebylo vyhrožováno nikdy. Více jak 70% rozhodčích pak tvrdí, že jim bylo vyhrožováno jen výjimečně a 2 rozhodčí dokonce uvedli, že často. Nikdo z rozhodčích neuvedl, že každý zápas.

7. Byl jste trenérem či hráčem fyzicky napaden?

Graf 16 - Napadení hráčem/trenérem

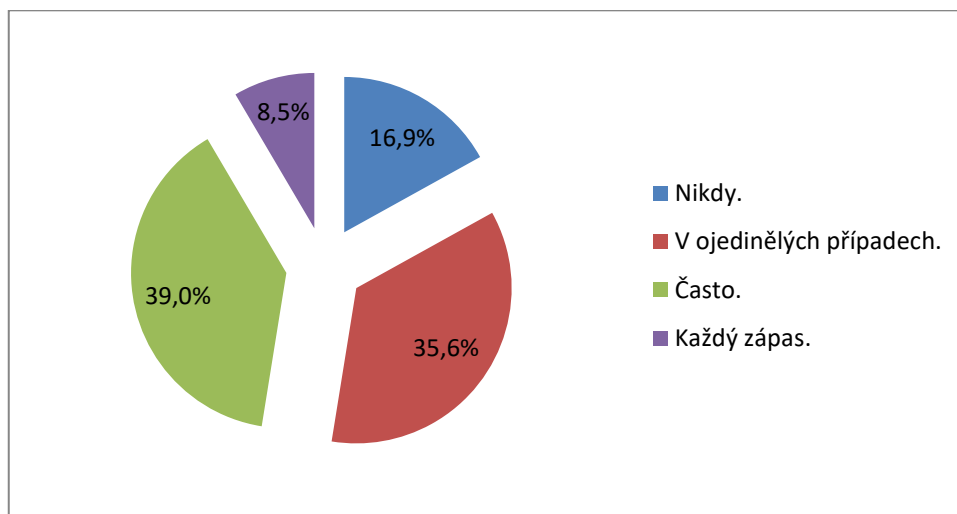

Zdroj 16 - Vlastní zdroj

V grafu č. 16 jsme se rozhodčích ptali, zda byli hráčem nebo trenérem někdy napadeni. 80% rozhodčích odpovědělo, že nikdy. Avšak 20 procent označilo odpověď „Jen výjimečně“. Z grafů č. 15 a č. 16 tedy můžeme vyčíst, že 1/5 vyhrožování rozhodčím skončila fyzickým napadením.

8. Byl na Vás jako na rozhodčího ze strany trenéra/hráče úmyslně vyvíjen nátlak?

Graf 17 - Úmyslně vyvíjený nátlak ze strany hráčů/trenérů

Zdroj 17 - Vlastní zdroj

Graf č. 17 patří mezi nejvyrovnanější grafy celého výzkumu. 10 rozhodčích tvrdí, že na ně nikdy nebyl vyvíjen nátlak ze strany hráčů nebo trenérů. 21 rozhodčích udává, že v ojedinělých případech. 23 rozhodčích uvádí, že nátlak je na ně vyvíjen často, zároveň je to nejčetnější hodnota v grafu. Pouze 5 rozhodčích tvrdí, že na ně byl vyvíjen nátlak každý zápas. Odpovědi „často“, „v ojedinělých případech“ a „každý zápas“ dávají dohromady 83,3% , zatímco hráči a trenéři uvádějí úmyslný nátlak pouze ve 33,3% případech.

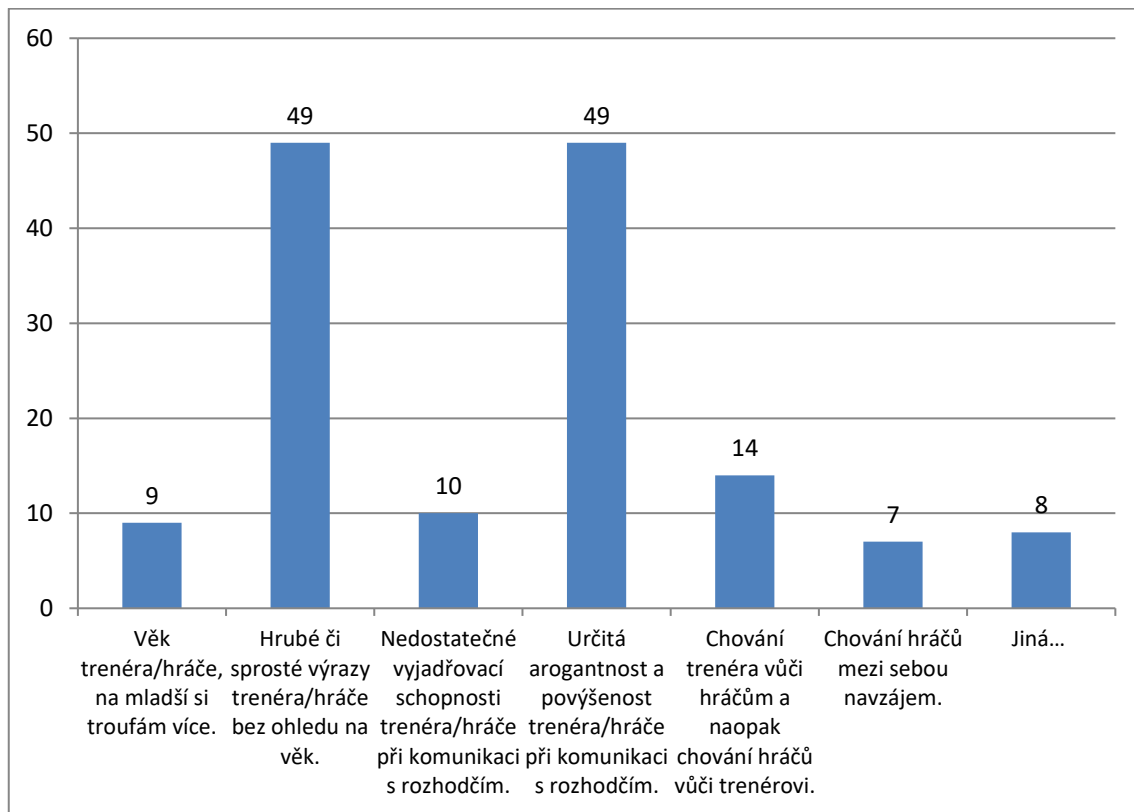
9. Jak v takovém případě reagujete? / Jak byste v takovém případě reagoval? (Prosím o slovní odpověď.)

Otázka č. 9 je podotázkou otázky č. 8. Odpověď na ni byla otevřená a dobrovolná, odpovědělo všech 59 rozhodčích. Odpovědi byly vesměs rozděleny do čtyř typů. Nejčastějším případem byla odpověď typu, že se rozhodčí tento nátlak ze strany hráčů a trenérů snaží nevnímat a ignoruje ho. Druhým typem odpovědi byl, že pokud nátlak už překročí hranici, tak rozhodčí trenéra/hráče upozorní a poté mu udělí trest, popřípadě to nahlásí příslušnému orgánu. Třetím typem byly odpovědi, že se rozhodčí pokusí trenérům/hráčům slušně vysvětlit, že tlak nemá cenu a že jim to může naopak uškodit, a

zároveň je upozorní, že při opakování jim bude udělen trest. Většina trenérů/hráčů to pochopí a tresty pak není potřeba udělovat.

10. Co nejvíce ovlivňuje Vaše chování k trenérovi/hráči? (Je možno zatrhnout více odpovědí.)

Graf 18 - Vliv chování k hráči/trenérovi

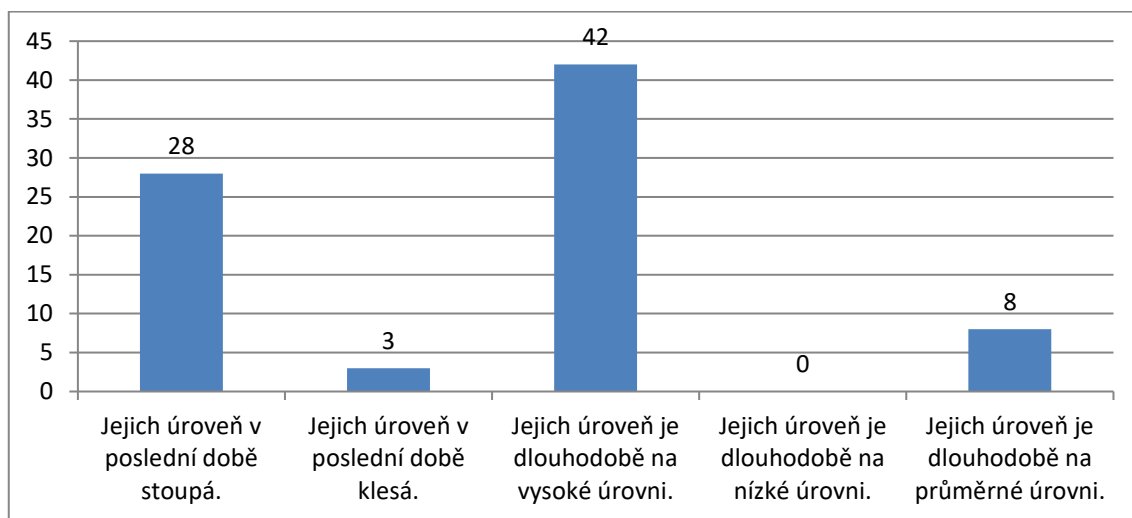

Zdroj 18 - Vlastní zdroj

Stejně jako v grafu č. 8 ovlivňuje chování rozhodčích vůči trenérovi/hráči nejvíce určitá arogantnost a povýšenost trenéra/hráče při komunikaci s rozhodčím. V tomto grafu pro rozhodčí jsou navíc na stejné úrovni hrubé či sprosté výrazy trenéra nebo hráče bez ohledu na věk. 10 rozhodčích pak uvedlo jako odpověď nedostatečné vyjadřovací schopnosti trenéra nebo hráče, 9 uvedlo věk trenéra nebo hráče, na mladší si troufají víc. Nejméně dotázaných (7) pak volilo jako odpověď chování hráčů mezi sebou navzájem. 8 rozhodčích zvolilo odpověď jiná, kde většina uvedla chování trenéra vůči rozhodčím, slušné chování nebo předešlá zkušenost.

11. Jaká je dle Vašeho názoru úroveň rozhodčích ledního hokeje v ČR? (Je možno zatrhnout více odpovědí.)

Graf 19 - Úroveň rozhodčích ledního hokeje v ČR podle rozhodčích

Zdroj 19 - Vlastní zdroj

Zatímco hráči a trenéři v grafu č. 9 nejčastěji odpovídali, že rozhodčí jsou dlouhodobě na průměrné úrovni, nejvíce rozhodčích o sobě uvádí, že jsou dlouhodobě na vysoké úrovni. Shodou v grafech je druhý nejvyšší výsledek, a to v odpovědi, že úroveň rozhodčích v ČR stoupá. 8 rozhodčích si myslí, že jejich úroveň je dlouhodobě průměrná, a pouze 3 dotázaní označili odpověď, že úroveň sudích v ČR klesá. Nikdo z rozhodčích neoznačil, že úroveň sudích je dlouhodobě na nízké úrovni, zatímco 14,8% hráčů tuto možnost uvedlo.

12. Pozorujete v současné době nějaké změny v komunikaci mezi rozhodčím a trenérem/hráčem? Pokud ano, jaké?

Tato otázka byla otevřená a dobrovolná. Celkem na ni odpovědělo 48 rozhodčích. Spousta rozhodčích odpověděla, že žádné změny nepozorují nebo že neví. Mezi těmi, kteří se vyjádřili, bylo nejčastější odpovědí to, že se komunikace především s trenéry, ale i s hráči zlepšuje. Uvádějí také, že se začíná více komunikovat, trenéři/hráči jsou slušnější a celkový respekt mezi rozhodčím a trenérem/hráčem je větší. Mezi kladné odpovědi patřily i takové, že trenéři i hráči jsou znalejší v pravidlech, a proto je

komunikace jednodušší, než tomu bývalo dříve. Pár odpovědí bylo naopak negativních – pokud to není ve vyšších soutěžích, kde je komunikace monitorována videozáznamem, dovolují si trenéři a hráči čím dál tím více. Některé odpovědi byly neutrální, a to ve smyslu, že každý trenér je jiný – najdou se takoví, kteří perfektně znají pravidla, a tak se nehádají o každou maličkost, jež se v průběhu zápasu vyskytne, a komunikace je tak velice usnadněná. Vliv může mít taky fakt, že trenéři si začínají uvědomovat, že rozhodnutí rozhodčího už nezmění.

13. Co byste doporučil pro zlepšení komunikace mezi rozhodčím a trenérem/hráčem?

Tato otázka byla otevřená a dobrovolná. Celkem na ni odpovědělo 49 rozhodčích. Většina dotázaných zmiňuje vzájemný respekt jak ze strany trenérů a hráčů, tak ze strany rozhodčích, všeobecně by měla být snaha řešit situace v klidu a s nadhledem, i když některá utkání bývají vyhrocená. Trenér/hráč by měl nejprve vyslechnout rozhodčího a poté v klidu bez zvýšení hlasu vyjádřit svůj názor. Spousta odpovědí doporučuje předsezónní schůzku trenérů a rozhodčích, kde by se měl nastavit pomyslný model, jak by taková komunikace měla vypadat. Podle jiných by komunikaci zase hodně usnadnilo školení trenérů/hráčů a obecně dobrá znalost pravidel, protože trenéři/hráči často pravidla pořádně neznají, a pak se dohadují o věcech, které jsou podle pravidel správně.

14. Jaká je Vaše celková zkušenost s trenéry/ hráči v soutěžích ČSLH?

Rozhodčí na tuto otázku odpovídali vesměs kladně. S trenéry v soutěžích ČSLH je ze strany rozhodčích spokojenost. Najdou se však výjimky, které vrhají negativní dojem na celou trenérskou skupinu. Mnoho odpovědí bylo toho typu, že každý trenér je jiný a výjimky jsou jak pozitivní, tak negativní. Chování trenérů pak ovlivňuje z velké části chování hráčů. Stávají se případy, že trenérovi se nelíbí rozhodnutí rozhodčího, a proto nabádá hráče k tvrdé hře, která hraničí s fauly, čímž ještě víc komplikuje vývoj utkání, protože hráči, zejména v mladších kategoriích, jsou vyjadřováním a chováním trenéra snadno ovlivnitelní. Pouze v pár případech jsou zkušenosti s trenéry a hráči ČSLH čistě negativní.

6 DISKUSE

Je třeba si uvědomit, že každý hráč či trenér je jiný, jedinečný, stejně tak i rozhodčí. Každý jedinec má odlišné schopnosti, odlišnou povahu a bude se v určitých situacích proto chovat jinak. Pro komunikaci, obzvláště v krizových situacích, neexistuje žádná „kuchařka“, podle které by se vždy dalo předejít sporu, nedorozumění nebo jednání ovlivněnému emocemi. Emocemi disponujeme ve větší či menší míře všichni, je ale důležité, abychom své emoce během komunikace ve sporných situacích na ledě omezili a abychom na danou situaci dokázali pohlížet z nadhledu. Je všeobecně známo, že každý člověk dělá chyby, a hráči, trenéři ani rozhodčí nejsou výjimkami. Pro sportovní odvětví, hokej nevyjímaje, však platí, že každá chyba může rozhodnout. Chyby, které dělají trenéři, nejsou tak viditelné, protože trenéři nejsou přímo součástí hry. Ale může se stát, že trenér změni sestavu nebo zvolí pro zápas špatnou strategii, pošle na oslabení špatnou formaci nebo v nesprávnou chvíli zariskuje (např. neobvyklým střídáním) a zápas prohraje. Jsou to chybná rozhodnutí, kterých si však okolí nemusí všimnout. Jiné je to ale u hráčů a rozhodčích, kteří jsou přímými účastníky hry. Když poslední hráč s pukem zvolí riskantní přihrávku nebo udělá špatnou kličku a následně ztratí puk, který mu sebere soupeř a vstřelí vítězný gól, je to jeho chyba, kterou vidí všichni. To stejné platí pro rozhodčí. Rozhodčí, který špatně posoudí ofsajd, z něhož padne gól, nebo rozhodčí, který nevidí faul, po kterém soupeř skóruje, činí chybná rozhodnutí, která jsou do očí bijící. Toto jsou sice extrémní případy, ale i ty se stávají. Chybovat se může, ale nesmí se to stávat často. Nikdo z hráčů či rozhodčích není přesně naprogramovaný stroj, jsou to lidé, tvůrčí osobnosti, které musí v určitých situacích improvizovat. A pokud se hokeje týká, je třeba mít také cit pro hru, což není dáno každému.

Z dotazníků lze vyzorovat, že v některých názorech se rozhodčí s hráči a trenéry shodují a v jiných se rozcházejí. U obou skupin se vyskytují ojedinělé názory, které vybočují z většinových odpovědí. Obecně platí, že v týmu má každý hráč svou úlohu, ale zvláštní pozici mají hráči, kteří jsou označeni jako kapitán nebo asistent (v hokeji jsou asistenti dva). V mnoha případech to bývají hráči, kteří vynikají svými sportovními, v tomto případě hokejovými dovednostmi, nikoli však dovednostmi komunikačními. Tito tři hráči mají totiž jako jediní na hrací ploše právo mluvit s rozhodčím, proto by měli mít alespoň na nějaké minimální úrovni vyvinutou schopnost komunikace – jinak jim tato funkce není vůbec k ničemu. To stejné platí pro rozhodčí a trenéry, také oni by měli mít výborně zvládnutou komunikační složku.

Protože ve chvíli, kdy jsou oba dva schopní spolu jednat v klidu a s nadhledem, tzn. nejprve si jeden druhého vyslechnou a potom vyjádří svůj názor pokud možno bez přehnaných emocí, se pak komunikace posouvá na mnohem vyšší úroveň.

Z dotazníků vyplývá, že největší problém vidí obě strany v aroganci a nedostatku vzájemného respektu. Hráči a trenéři uvádějí, že arogantnost rozhodčího působí hlavně ve chvílích, kdy s ním chtějí komunikovat, ale rozhodčí je odmítne. Zde je však nutno upozornit na to, že někteří hráči chtějí konzultovat s rozhodčím každou maličkost, byť nejde o žádné závažné problémy. Tato komunikace je tudíž bezpředmětná a hlavně zdržuje hru. Avšak v závažnějších situacích by měl rozhodčí na komunikaci přistoupit. Celá komunikace by pak měla začít tím, že za rozhodčím přijede jeden z hráčů, kteří byli přítomni na ledě (nejlépe kapitán či asistent), a slušně rozhodčímu oznámí, že s ním chce trenér mluvit. Pokud není tato situace doprovázena nějakým extrémním chováním trenéra, rozhodčí většinou na komunikaci přistoupí. Jsou však situace, kdy trenér ze střídačky na rozhodčího křičí nebo na něj píská, gestikuluje, mává na něj, někdy i nadává. Tohle chování působí na rozhodčí tím nejhorším dojmem, proto se pak trenér nemůže divit, že s ním rozhodčí v tu chvíli odmítne komunikovat a požaduje, aby se pokračovalo ve hře. Rozhodčí pak většinou jede za trenérem až při dalším střídání, kdy trenérové emoce už trochu opadnou. Jestliže však trenér i nadále „vyvádí“ a odmítne např. pokračovat ve hře, je rozhodčí povinen jet za trenérem ihned a upozornit ho, že pokud se neuklidní, dostane trest. Co se samotné komunikace mezi trenérem a rozhodčím týká, nejvhodnější je, když probíhá na kraji střídačky a když u toho nejsou hráči, ostatní trenéři nebo funkcionáři, kteří by se do rozhovoru určitě snažili zapojit. Komunikace by měla probíhat z očí do očí, trenér by tedy neměl stát na lavičce, ale měl by sejít dolů k rozhodčímu, aby si během tohoto rozhovoru byli „rovni“. Nejprve by měl sdělit svůj důvod, proč si rozhodčího zavolal, trenér a poté by si měl vyslechnout názor rozhodčího. Trenér by si měl být vědom toho, že rozhodnutí rozhodčího se už nezmění. Také by neměl skákat rozhodčímu do řeči, to situaci jen zhoršuje a rozhodčí pak většinou tento rozhovor ukončí. Komunikace by měla být rychlá, stručná, výstižná, bez zbytečných průpovědek, protože jinak se hra zdržuje a celá situace nepůsobí na diváky ani na soupeře dobře. Po ukončení této konverzace by měl rozhodčí zajet také za trenérem soupeře a vysvětlit mu, o co šlo, popřípadě ho na stejnou věc upozornit. Komunikace s trenéry je velmi důležitá, zvláště pak v mládežnických kategoriích, kde chování trenéra ovlivňuje chování hráčů. Pokud se trenér bude vůči rozhodčímu chovat

arogantně, pokud se bude vyjadřovat neslušně a bude po rozhodčím křičet, nemůžeme očekávat slušné chování ani od hráčů.

Stejná pravidla platí pro hráče. Pokud chtějí komunikovat s rozhodčím, musí to být ve věci slušnosti a musí se to týkat jen důležitých věcí. Pokud toto hráč dodržuje, zachovává si i rozhodčí profesionální přístup - k hráči se chová s respektem a v rychlosti a bez zdržování zareaguje na hráčovu připomínku nebo mu zodpoví jeho dotaz. Pokud se však hráči a trenéři budou k rozhodčím chovat bez respektu nebo se o nich budou vulgárně vyjadřovat, nebude s nimi rozhodčí komunikovat nikdy, a navíc jim za to ještě bude udělovat tresty. Pokud rozhodčí bude naopak ignorovat veškeré výzvy ke komunikaci, bude působit arogantně a nemůže očekávat slušné chování ani od hráčů, ani od trenérů, ani od diváků.

Hlavním problémem takovéto komunikace může být fakt, že hráči ani trenéři nejsou pro komunikaci školeni, vlastně ani nevědí, že by se komunikace měla vyvíjet tímto směrem. Problémem mohou být také určité rezervy v komunikaci u jedinců, ne každý je schopen vést konstruktivní rozhovor. Řešením by mohla být předsezónní schůzka trenérů a rozhodčích nebo alespoň školení trenérů a rozhodčích v oblasti komunikace a také psychologie. Pokud by rozhodčím a trenérům bylo profesionálně podáno, jak by taková komunikace během hokejového utkání měla probíhat, brali by to jak trenéři, tak rozhodčí mnohem vážněji a následně by to určitě ovlivnilo i chování hráčů. Mohla by to být cesta k tomu, aby se komunikace na stadionech posunula na lepší a hlavně profesionálnější úroveň.

7 ZÁVĚR

Cílem této práce bylo popsat problém komunikace mezi rozhodčím, hráčem a trenérem v ledním hokeji a vytvořit pro tento problém metodické doporučení.

Jedním z úkolů také bylo seznámit se v teoretické části s historií a pravidly ledního hokeje a především s komunikací jako takovou. Hlavním tématem této práce pak byla komunikace odehrávající se na ledové ploše.

Pro praktickou část byly vytvořeny dotazníky zaměřené na komunikaci na ledové ploše. Odpovědi pak byly převedeny do grafů a následně vyhodnoceny. Dotazníky vyplnilo 81 hráčů a trenérů a 59 rozhodčích. Na základě dat zpracovaných z těchto dotazníků byla vytvořena metodická doporučení pro komunikaci mezi rozhodčím, hráčem a trenérem.

SEZNAM ODBORNÉ LITERATURY

BARTOŇ, Bohumil a Dagmar HAVRÁNKOVÁ. *Vybrané kapitoly z didaktiky tělesné výchovy*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1982.

BUKAČ, Luděk. *Intelekt, učení, dovednosti & koučování v ledním hokeji: komprehenzivní pohled na utkání, trénink a rozvoj individuálního herního výkonu*. Praha: Olympia, 2005. ISBN 80-7033-896-2.

The Ancient History of Sports Referees | SpringerLink. *Home - Springer* [online]. Copyright © 2017 Springer International Publishing AG. Part of [cit. 11.03.2018]. Dostupné z: https://link.springer.com/chapter/10.1007%2F978-3-8349-3527-4_3#page-1

Český svaz ledního hokeje [online]. Copyright ©jd [cit. 11.03.2018]. Dostupné z: <http://www.cslh.cz/dokument/2023-pravidla-ledniho-hokeje-2014-2018.html>

DEVITO, Joseph A. *Základy mezilidské komunikace: 6. vydání*. Přeložil Jiří REZEK. Praha: Grada, 2008. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-2018-0.

FORTNA, Peter. "A Firm Referee That Will Make Both Sides Adhere By The Rules": Gentlemanly Status And Hockey Referees In Edmonton Alberta, 1893-1907 [online]. Copyright © [cit. 04.03.2018]. Dostupné z: <https://journals.library.ualberta.ca/pi/index.php/pi/article/viewFile/1545/1076>

JANÁČKOVÁ, Laura. *Praktická komunikace pro každý den*. Praha: Grada, 2009. Psychologie pro každého. ISBN 978-80-247-2479-9.

JANOUSEK, Jaromír. *Verbální komunikace a lidská psychika*. Praha: Grada, 2007. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-1594-0.

JENŠÍK, Miloslav. *Kronika českého hokeje: 1894-2000*. Praha: Olympia, 2001. ISBN 80-7033-711-7.

JŘINCOVÁ, Božena. *Efektivní komunikace pro manažery*. Praha: Grada, 2010. Vedení lidí v praxi. ISBN 978-80-247-1708-1.

KONEČNÁ, Zdeňka, 2009. *Základy komunikace*. 1. vyd. Brno: Akademické nakladatelství CERM. 151 s. ISBN 978-80-214-3891-0.

KOSTKA, Vladimír, Vladimír ŠAFAŘÍK a Luděk BUKAČ. *Teorie a didaktika ledního hokeje*. 3., přeprac. vyd. Praha: SPN, 1981.

KOSTKA, Vladimír, Vladimír ŠAFAŘÍK a Luděk BUKAČ. *Lední hokej: (Teorie a didaktika) : celostátní vysokoškolská učebnice pro posluchače studijního oboru tělesná výchova a sport*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986. Učebnice pro vysoké školy (Státní pedagogické nakladatelství).

KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Já a ty: o zdravých vztazích mezi lidmi*. 2. vyd. Praha: Avicenum, 1986. Život a zdraví (Avicenum).

KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Jak si navzájem lépe porozumíme: kapitoly z psychologie sociální komunikace*. Praha: Svoboda, 1988. Členská knihnice (Svoboda).

MIKULÁŠTÍK, Milan. *Komunikační dovednosti v praxi*. Praha: Grada, 2003. Manažer. ISBN 80-247-0650-4.

NYKODÝM, Jiří. *Teorie a didaktika sportovních her*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-4042-4.

PERIČ, Tomáš. *Lední hokej: trénink budoucích hvězd*. Praha: Grada, c2002. ISBN 80-247-0472-2.

PLAMÍNEK, Jiří. *Komunikace a prezentace: umění mluvit, slyšet a rozumět*. Praha: Grada, 2008. Manažer. ISBN 978-80-247-2706-6.

ŘÍČAN, Pavel. *Psychologie osobnosti: obor v pohybu*. 6., rev. a dopl. vyd., V Grada Publishing 2. Praha: Grada, 2010. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-3133-9.

SVOBODA, Bohumil a Miroslav VANĚK. *Psychologie sportovních her*. Praha: Olympia, 1986.

TÁBORSKÝ, František. *Sportovní hry*. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-247-0875-2.

VYMĚTAL, Jan. *Průvodce úspěšnou komunikací: efektivní komunikace v praxi*. Praha: Grada, 2008. Manažer. ISBN 978-80-247-2614-4.

SEZNAM GRAFŮ

Graf 2 - Komunikace s rozhodčím při přerušení hry

Graf 2 - Důležitost komunikace s rozhodčím během hry

Graf 3 - Vědomí nesprávného názoru

Graf 4 - Četnost sporu s rozhodčím v obtížných situacích

Graf 5 - Zvýšení hlasu nebo hrubost na rozhodčího

Graf 6 - Vyhrožování rozhodčímu

Graf 7 - Úmyslný nátlak na rozhodčího

Graf 8 - Důvody chování k rozhodčím

Graf 9 - Úroveň rozhodčích ledního hokeje v ČR podle hráčů/trenérů

Graf 20 - Komunikace při přerušené hře s trenérem/hráčem

Graf 11 - Komunikace s hráčem/trenérem v průběhu hry

Graf 12 - Vědomí nesprávného názoru

Graf 13 - Spor s trenérem/hráčem v obtížných situacích

Graf 14 - Zvýšení hlasu nebo hrubost ze strany hráče/trenéra

Graf 15 - Vyhrožování hráčem/trenérem

Graf 16 - Napadení hráčem/trenérem

Graf 17 - Úmyslně vyvíjený nátlak ze strany hráčů/trenérů

Graf 18 - Vliv chování k hráči/trenérovi

Graf 19 - Úroveň rozhodčích ledního hokeje v ČR podle rozhodčích

8 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 - Dotazník pro rozhodčí

Příloha 2 - Dotazník pro hráče a trenéry

8.1 Příloha 1

8.1.1 Dotazník pro rozhodčí

DOTAZNÍK PRO BAKALÁŘSKOU PRÁCI NA TÉMA „KOMUNIKACE MEZI TRENÉRY/HRÁČI A ROZHODČÍMI“

Tento dotazník je určen pro rozhodčí (podobný dostali trenéři a hráči), je anonymní a jeho vyplnění nezabere moc času (14 otázek). Odpovědi by ale neměly být výsledkem skupiny, nýbrž jednotlivců. Proto prosím, abyste tento dotazník vyplnili pravdivě a každý sám za sebe. Děkuji za Váš čas.

Jiří Velčovský, student 4. ročníku FTVS, bývalý hokejový hráč, v současné době rozhodčí ČSLH

1. Komunikujete jako rozhodčí při přerušení hry s trenérem/hráčem?

- a) Vyhýbám se komunikaci, komunikuji pouze při sporných rozhodnutích.
- b) Komunikuji poměrně často.
- c) Komunikuji velmi často, chci s nimi konzultovat všechno.

2. Jak moc je pro Vás důležitá komunikace s trenérem či hráči v průběhu hry?

- a) Velmi důležitá, většinou dojde k uklidnění situace.
- b) Důležitá, často dojde k uklidnění situace.
- c) Zbytečná, jen situaci zhoršuje.

3. Uvědomujete si, že Vaše rozhodnutí nemusí být vždy správná?

- a) Ne, vždy mám pravdu.
- b) Ano, někdy si uvědomím své mylné rozhodnutí, ale už ho neopravuji.
- c) Ano, pokud si uvědomím, že jsem se zmýlil, pak své rozhodnutí někdy změním, ale ne vždy.
- d) Ano, pokud si uvědomím, že jsem se zmýlil, pak své rozhodnutí vždy změním.

4. Jak často dochází z Vaší strany ke sporu s trenérem či hráči v obtížně hodnotitelných situacích a jak je řešíte?

- a) Nikdy se nehádám, moje rozhodnutí prostě platí. Pokud se trenér/hráč chce hádat i nadále, dostane trest za nevhodné chování.
- b) Diskutuji pouze ve výjimečných případech, situaci řeším v klidu, ale svá rozhodnutí neměním. Pokud se trenér/hráč chce hádat i nadále, udělím trest za nevhodné chování.
- c) Diskutuji často, situaci řeším v klidu, ale svá rozhodnutí neměním. Pokud se trenér/hráč chce hádat i nadále, dostane trest za nevhodné chování.
- d) Diskutuji často, jedním v klidu, někdy své rozhodnutí změním. V tom případě trest pro trenéra či hráče za nevhodné chování neuděluji.
- e) Někdy to tzv. „neustojím“ a dojde k opravdové hádce mezi mnou a hráčem či trenérem, své rozhodnutí nezměním, a navíc dám trest i trenérovi/hráči za nevhodné chování.

5. Jak často se Vám stává, že na Vás trenér či hráč zvýší hlas nebo je na Vás hrubý?

- a) Nikdy.
- b) Jen výjimečně.
- c) Často.
- d) Každý zápas.

6. Bylo Vám trenérem či hráčem vyhrožováno?

- a) Nikdy.
- b) V ojedinělých případech.
- c) Často.
- d) Každý zápas.

7. Byl jste trenérem či hráčem fyzicky napaden?

- a) Nikdy.
- b) V ojedinělých případech.
- c) Často.
- d) Každý zápas.

8. Byl na Vás jako na rozhodčího ze strany trenéra/hráče úmyslně vyvíjen nátlak?

- a) Nikdy.
- b) V ojedinělých případech.
- c) Často.
- d) Každý zápas.

9. Jak v takovém případě reagujete? / Jak byste v takovém případě reagoval?

(Prosím o slovní odpověď.)

10. Co nejvíce ovlivňuje Vaše chování k trenérovi/hráči? (Je možno zatrhnout více odpovědí.)

- a) Věk trenéra/hráče, na mladší si troufám více.
- b) Hrubé či sprosté výrazy trenéra/hráče bez ohledu na věk.
- c) Nedostatečné vyjadřovací schopnosti trenéra/hráče při komunikaci s rozhodčím.
- d) Určitá arogantnost a povýšenost trenéra/hráče při komunikaci s rozhodčím.
- e) Chování trenéra vůči hráčům a naopak chování hráčů vůči trenérovi.
- f) Chování hráčů mezi sebou navzájem.

Další možnosti:

11. Jaká je dle Vašeho názoru úroveň rozhodčích ledního hokeje v ČR? (Je možno zatrhnout více odpovědí.)

- a) Jejich úroveň v poslední době stoupá.
- b) Jejich úroveň v poslední době klesá.
- c) Jejich úroveň je dlouhodobě na vysoké úrovni.
- d) Jejich úroveň je dlouhodobě na nízké úrovni.
- e) Jejich úroveň je dlouhodobě na průměrné úrovni.

12. Pozorujete v současné době nějaké změny v komunikaci mezi rozhodčím a trenérem/hráčem? Pokud ano, jaké?

13. Co byste doporučil pro zlepšení komunikace mezi rozhodčím a trenérem/hráčem?

14. Jaká je Vaše celková zkušenost s trenéry/ hráči v soutěžích ČSLH?

To je vše, ještě jednou děkuji za Vaše odpovědi. J. Velčovský

8.2 Příloha 2

8.2.1 Dotazník pro hráče a trenéry

DOTAZNÍK PRO BAKALÁŘSKOU PRÁCI NA TÉMA

„KOMUNIKACE MEZI TRENÉRY/HRÁČI A ROZHODČÍMI“

Tento dotazník je anonymní, jeho vyplnění nezabere moc času, odpovědi by ale neměly být výsledkem skupiny, nýbrž jednotlivců. Proto prosím, abyste tento dotazník vyplnili pravdivě a každý sám za sebe. Děkuji za Váš čas.

Jiří Velčovský, student 4. ročníku FTVS, bývalý hokejový hráč, v současné době rozhodčí ČSLH

1. Komunikujete během zápasu jako trenér/hráč s rozhodčím při přerušení hry?

- a) Vyhýbám se komunikaci, komunikuji pouze při sporných rozhodnutích.
- b) Komunikuji poměrně často.
- c) Komunikuji velmi často, chci s rozhodčím konzultovat všechno.

2. Jak moc je pro Vás důležitá komunikace s rozhodčím v průběhu hry?

- a) Velmi důležitá, většinou dojde k uklidnění situace.
- b) Důležitá, často dojde k uklidnění situace.
- c) Zbytečná, jen situaci zhoršuje.
- d) Je mi to jedno, stejně nic nezměním.

3. Uvědomujete si, že ne vždy je Váš názor ten správný?

- a) Ne, vždy mám pravdu.
- b) Ne, ve většině případů mám pravdu.
- c) Ano, dokážu uznat, že jsem se zmýlil.
- d) Ano, často musím uznat, že jsem se zmýlil.

4. Jak často dochází z Vaší strany ke sporu s rozhodčím v obtížně hodnotitelných situacích a jak je řešíte?

- a) Nikdy se nehádám, vždy uznám rozhodnutí rozhodčího.
- b) Většinou uznám jeho rozhodnutí, zbytečně nediskutuji.
- c) Občas nesouhlasím s výrokem rozhodčího, ale snažím se jednat v klidu.
- d) Velmi často nesouhlasím s výroky rozhodčího, každý zápas se s rozhodčím hádám.

5. Jak často se Vám stává, že zvýšíte hlas nebo jste na rozhodčího hrubý?

- a) Nikdy.
- b) Jen ve výjimečných situacích.
- c) Často.
- d) Každý zápas.

6. Vyhrožoval jste někdy rozhodčímu?

- a) Nikdy.
- b) Jen výjimečně.
- c) Často.
- d) Každý zápas.

7. Snažíte se úmyslně vyvíjet na rozhodčího tlak?

- a) Nikdy, taky nemám rád, když mi někdo podsunuje své názory.
- b) Jen tehdy, pokud vycítím nejistotu rozhodčího.
- c) Často, za pokus nic nedám a co kdyby se mě zalekl?
- d) Každý zápas se pokouším získat rozhodčího na svoji stranu.

8. Co nejvíce ovlivňuje Vaše chování k rozhodčím? (Je možno zatrhnout více odpovědí.)

- a) Věk rozhodčího, na mladšího rozhodčího si troufám více.
- b) Nejistota rozhodčího při samotném pískání bez ohledu na věk.
- c) Špatné vyjadřovací schopnosti rozhodčího při komunikaci s trenérem či hráčem.
- d) Určitá arogantnost a povýšenost rozhodčího při komunikaci s trenérem či hráčem.
- e) Chování rozhodčích mezi sebou navzájem.

Další možnosti:

9. Jaká je dle Vašeho názoru úroveň rozhodčích ledního hokeje v ČR? (Je možno zatrhnout více odpovědí.)

- a) Jejich úroveň v poslední době stoupá.
- b) Jejich úroveň v poslední době klesá.
- c) Jejich úroveň je dlouhodobě na vysoké úrovni.
- d) Jejich úroveň je dlouhodobě na nízké úrovni.
- e) Jejich úroveň je dlouhodobě na průměrné úrovni.

10. Pozorujete v současné době nějaké změny v komunikaci mezi rozhodčím a trenérem/hráčem? Pokud ano, jaké?

11. Co by bylo možno zlepšit na komunikaci s rozhodčími?

12. Jaká je Vaše celková zkušenost s rozhodčími v soutěžích ČSLH?

To je vše, ještě jednou děkuji za Vaše odpovědi. J. Velčovský